

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2010 року з української мови і літератури.
Основна сесія №1**

Номер і зміст завдання	Відповідність завдання програмі ЗНО 2010 року, підручникам і посібникам, затвердженим Міністерством освіти і науки України
<p>Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.</p> <p>(1) Усе починається з дитинства, з колискової, з голосу материнської душі над колискою. (2) Уже в/перше звучання почутої мелодії на/вічно влітається для маленької дитини багатоголосся душі та світу. (3) Від/тепер відкривається шлях її радощам, смуткові й веселості, тривогам, і сподіванням. (4) І, на/певно, головному – взаємності з життям, зі світом. (5) Колискова – це не/наче душа, яка ходить навшпиньках.</p>	
<p>1. У переносному значенні вжито в тексті виділене слово</p> <p>А <i>маленької дитини</i></p> <p>Б <i>над колискою</i></p> <p>В <i>почутої мелодії</i></p> <p>Г <i>ходить навшпиньках</i></p>	<p>Лексика. Пряме та переносне значення слова Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 208.</p>
<p>2. Фразеологізмом є вислів</p> <p>А <i>багатоголосся душі</i></p> <p>Б <i>відкривається шлях</i></p> <p>В <i>взаємності з життям</i></p> <p>Г <i>колискова – це душа</i></p>	<p>Фразеологія Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.</p>
<p>3. Окремо в цьому тексті пишуться слова</p> <p>А <i>в/перше</i></p> <p>Б <i>від/тепер</i></p> <p>В <i>на/певно</i></p> <p>Г <i>не/наче</i></p>	<p>Орфографія. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків). Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 212–216.</p>
<p>4. Іменник виділено в словосполученні з тексту</p> <p>А <i>починається з колискової</i></p> <p>Б <i>звучання почутої мелодії</i></p> <p>В <i>для маленької дитини</i></p> <p>Г <i>ходить навшпиньках</i></p>	<p>Морфологія. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 129–131.</p>
<p>5. Вставне слово вжито в реченні</p> <p>А <i>першому</i></p>	<p>Синтаксис. Види речень за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень,</p>

<p>Б третьому В четвертому Г п'ятому</p>	<p>відокремлених членів речення, звертання) Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 181–196.</p>
<p>6. Складним є речення А перше Б друге В третє Г п'яте</p>	<p>Види речень за будовою (прості й складні). Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 10–11.</p>
<p>7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні А першому Б другому В третьому Г четвертому</p>	<p>Синтаксис. Розділові знаки в реченнях з однорідними членами. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 158–171.</p>
<p>8. М'який знак треба писати на місці обох пропусків у рядку А виставковий павіл..йон, шановне пан..ство Б громадянс..ка позиція, здаєт..ся в оренду В п'ят..сот гривень, перевірка знан.. Г абсолютна мен..шість, пол..ське посольство Д підійти близ..ко, гетьман..ський палац</p>	<p>Орфографія. Правила вживання м'якого знака Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 171–174.</p>
<p>9. Букву и треба писати на місці обох пропусків у рядку А виконувати реч..тативом, промовиста ц..тата Б створити за аналог..єю, словниковий д..ктант В с..гнальні вогні, соц..ологічне опитування Г історія ав..ації, порадитися з д..ректором Д ..нженерний фах, схвалення колект..ву</p>	<p>Орфографія. Написання слів іншомовного походження. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 190–196.</p>
<p>10. Граматичну помилку допущено в словосполученні А сто кілограмів Б незручних тувель В барвистих ярмарок Г багатоповерхових готелів Д запалення легень</p>	<p>Морфологія. Особливості вживання та написання відмінкових форм іменника. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 142–164.</p>

11. Суфікс **-ев-** має прикметник, утворений від слова

- А край
- Б груша
- В куш
- Г кварц
- Д вечір

Орфографія. Правопис префіксів і суфіксів.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 207–208.

12. Правила вживання лапок дотримані в уривку з афіші

А

*Творчий колектив
«Національної опери
України» ім. Т. Г. Шевченка
запрошує на прем'єру
балету Сергія Прокоф'єва
«Ромео і Джульєтта».*

Б

*«Кримськотатарський
академічний музично-
драматичний театр»
(м. Сімферополь) пропонує
оригінальну постановку
Лісової пісні Лесі Українки.*

Орфографія. Лапки у власних назвах.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 130.

В

20 липня у Львові буде показана моновистава «творчої майстерні Театр у кошику», що є першим сценічним прочитанням поеми Тараса Шевченка «Сон».

Г

Ще в давнину малювали козака «Мамая» на картинах, скринях і стінах. Хто ж він такий? Про це – вистава Донецького обласного театру ляльок «Пригоди козака Мамая».

Д

Запрошуємо мешканців і гостей Дніпропетровська на концерти Будинку органної та камерної музики. У новому залі з дивовижною акустикою встановлений механічний орган німецької фірми «Зауер», який має 2074 труби.

13. Граматичну помилку допущено в рядку

- А найвірогідніше тлумачення
- Б більш вищий пагорб
- В менш доцільний спосіб
- Г щонайвігідніші умови
- Д якнайкращий підручник

Морфологія. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми).
Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 194–197.

14. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Що вища культура народу, духовна та матеріальна, то вища й міцніша позиція його мови.
- Б Відомо, що творча своєрідність художника найповніше виявляється в його книгах.
- В Коли маєш дар, успадкований від матері, від рідного народу, то обов'язок твій – народові його й повернути.
- Г Остап Вишня палко захоплювався та змальовував на сторінках своїх творів дивовижну українську природу.
- Д Коли заповіт Альфреда Нобеля оприлюднили, виникли найсуперечливіші чутки та судження.

Синтаксис. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.
Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. С. 100–116

15. Правильну відмінкову форму числівника *сімсот дев'яносто вісім*

Морфологія. Типи відмінювання кількісних числівників

<p>наведено в рядку</p> <p>А Р. в. семи сотень дев'яноста восьми</p> <p>Б Д. в. сімсот дев'яноста вісьмом</p> <p>В Зн. в. семисот дев'яноста вісім</p> <p>Г Ор. в. сьомастами дев'яноста вісьма</p> <p>Д М. в. (на) семисот дев'яноста вісьмох</p>	<p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 232–238.</p>
<p>16. У реченні</p> <p><i>І радісн(1)о, що Київ наш осін(2)ій, Хоч довгу путь у світі перейшов, Весь у труді, в натхнен(3)і, у горін(4)і, Весь на риштован(5)ях нових будов!</i></p> <p>подвоєні літери треба писати на місці всіх цифр, окрім</p> <p>А 1</p> <p>Б 2</p> <p>В 3</p> <p>Г 4</p> <p>Д 5</p>	<p>Орфографія. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 182–189.</p>
<p>17. Правильно утворено форму 3-ої особи множини від інфінітива</p> <p>А бігти – біжуть</p> <p>Б свистати – свистають</p> <p>В хотіти – хотять</p> <p>Г сідати – сидять</p> <p>Д губити – гублять</p>	<p>Морфологія. Словозміна дієслів I та II дієвідміни</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 59–67.</p>
<p>18. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «<i>Опівдні насунулися хмари...</i>» обрати</p> <p>А заступивши темрявою небо.</p> <p>Б і зависли над молодими садами.</p> <p>В які змусили все живе зачaitися.</p> <p>Г і ринула стоголоса злива.</p> <p>Д пішов густий літній дощ.</p>	<p>Синтаксис. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення</p> <p>Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 13–14.</p>
<p>19. Однакова кількість звуків і букв у всіх словах рядка</p> <p>А надзьобувати, юшечка, щасливець</p>	<p>Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.:</p>

<p>Б бджолосім'я, розмаїтість, узбережжя В єднання, сором'язливість, щирість Г джерельце, льодовий, щільний Д зшивати, рум'янець, дзеркальце</p>	<p>Педагогічна преса, 2005. С. 134–137.</p>
<p>20. Усі розділові знаки правильно вжиті в реченні А Багато струмків народжується тут, високо на горах, де росами опадають тумани, й де хмари часто сіють дощі. Б Де знаходить природа такі розмаїті барви, що їх не відтворити точно жодною фарбою, жодним пензлем? В Хоч навколо, за тином ліс жовтів і мінився осінніми фарбами, але хміль іще буйно зеленів. Г Здоровенний дуб розлігся розширився своїм кострубатим гіллям, так що аж темно під ним. Д Високо поросло розкішне дерево вгору, укриваючи холодком зелену землю на котрій, чіпляючись колосками за гілки, буяє розкішна рослина.</p>	<p>Синтаксис. Складнопідрядне речення, його будова. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 34–44..</p>
<p>21. Частка не пишеться окремо у варіанті А стало не/переливки Б не/здужати всіх завдань В не/покоїтися через погоду Г не/дооцінювати друзів Д говорити не/правду</p>	<p>Орфографія. Правопис не з різними частинами мови. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. С. 266–270.</p>
<p>22. Спонукальним є речення А Жінки втомились бути непрекрасними. Б За правду, браття, єднаймося щиро. В Весна прийшла, та якось несподівано! Г Шматок землі, ти звешся Україною. Д Дрібнота будь не годна ворогами.</p>	<p>Синтаксис. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні). Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 71.</p>
<p>23. Підкреслена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка А засвітити, зломити, зчищати Б садочок, футболіст, дивина В коротший, витрачати, позаторік Г царювати, цимбаліст, цікавий</p>	<p>Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 148–150.</p>

<p>Д анекдот, пок^рівля, к^раяти</p>											
<p>24. З'ясуйте, який вид підрядного речення відповідає кожному фрагментові.</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th data-bbox="170 276 427 308"><i>Фрагмент речення</i></th> <th data-bbox="557 276 770 352"><i>Вид підрядного речення</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="98 363 465 432">1 ... понад усе хотіли, щоб ...</td> <td data-bbox="533 363 770 432">А означальне Б з'ясувальне</td> </tr> <tr> <td data-bbox="98 437 465 505">2 ... зайшов до магазину, щоб ...</td> <td data-bbox="533 437 770 505">В умови Г мети</td> </tr> <tr> <td data-bbox="98 510 465 579">3 ... дуже сподобалася книга, що її ...</td> <td data-bbox="533 510 770 579">Д ступеня та способу дії</td> </tr> <tr> <td data-bbox="98 584 465 652">4 ... настільки досвідчена, що ...</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>	1 ... понад усе хотіли, щоб ...	А означальне Б з'ясувальне	2 ... зайшов до магазину, щоб ...	В умови Г мети	3 ... дуже сподобалася книга, що її ...	Д ступеня та способу дії	4 ... настільки досвідчена, що ...		<p>Синтаксис. Основні види підрядних речень Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 48.</p>
<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>										
1 ... понад усе хотіли, щоб ...	А означальне Б з'ясувальне										
2 ... зайшов до магазину, щоб ...	В умови Г мети										
3 ... дуже сподобалася книга, що її ...	Д ступеня та способу дії										
4 ... настільки досвідчена, що ...											
<p>25. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).</p> <p>Він (1)<i>прожив</i> під сонцем (2)<i>коло</i> ста літ, (3)<i>ніколи</i> не (4)<i>ховаючись</i> у холодок.</p> <p>А дієслово Б дієприкметник (форма дієслова) В дієприслівник (форма дієслова) Г прислівник Д прийменник</p>	<p>Морфологія. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126–128.</p>										

26. Доберіть приклад до кожного випадку вживання розділового знака на місці крапок.

Розділовий

Приклад

знак

1 кома	А	Знаю я ... моє ім'я не згасне
2 двокрапка		на прийдешнім сонячнім путі.
3 тире	Б	Це просто день, що
4 дужки		врубується в простір ... Сергій
		Жадан
	В	Ось ранок ... синім возом ...
		їде ... і сонця сніп в село везе.
	Г	Вдихати вітер Батьківщини
		... найвище щастя на землі.
	Д	І сонце падало за тьмяним
		морем трав ... на землю маки
		кинувши червоні.

Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень.

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 210–221.

27. З'ясуйте вид поданих простих речень.

Вид речення

Приклад

1 означено-особове	А	Танцюють, співають, веселяться на вулиці.
2 неозначено-особове	Б	Лінивим не
3 узагальнено-		находишся – ледачим не

Синтаксис. Типи односкладних речень.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 131–148.

<p>4 особове безособове</p>	<p>наробишся. В Мило мені та спокійно серед тої лісової тиші. Г Усоте прославляю буйноту життя. Д З неба, як розтоплене золото, ллється світ сонця.</p>	
---------------------------------	---	--

<p>28. Доберіть замість пропусків потрібні слова.</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th data-bbox="241 539 510 571"><i>Речення</i></th> <th data-bbox="544 539 786 571"><i>Пропущене слово</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="96 584 510 691"> <p>1 Замість паспорта можна подати ... про народження.</p> </td> <td data-bbox="521 584 786 691"> <p>А <i>свідоцтво</i> Б <i>свідчення</i> В <i>освідчення</i></p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="96 699 510 767"> <p>2 Це було натхненне й поетичне ... в коханні.</p> </td> <td data-bbox="521 699 786 767"> <p>Г <i>засвідчення</i> Д <i>посвідчення</i></p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="96 775 510 876"> <p>3 На вході чергові обов'язково перевіряють ... особи.</p> </td> <td></td> </tr> <tr> <td data-bbox="96 884 510 984"> <p>4 Лейтенант уважно занотував ... очевидця події.</p> </td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	<i>Речення</i>	<i>Пропущене слово</i>	<p>1 Замість паспорта можна подати ... про народження.</p>	<p>А <i>свідоцтво</i> Б <i>свідчення</i> В <i>освідчення</i></p>	<p>2 Це було натхненне й поетичне ... в коханні.</p>	<p>Г <i>засвідчення</i> Д <i>посвідчення</i></p>	<p>3 На вході чергові обов'язково перевіряють ... особи.</p>		<p>4 Лейтенант уважно занотував ... очевидця події.</p>		<p>Лексика. Лексичне значення слова. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 202–209.</p>
<i>Речення</i>	<i>Пропущене слово</i>										
<p>1 Замість паспорта можна подати ... про народження.</p>	<p>А <i>свідоцтво</i> Б <i>свідчення</i> В <i>освідчення</i></p>										
<p>2 Це було натхненне й поетичне ... в коханні.</p>	<p>Г <i>засвідчення</i> Д <i>посвідчення</i></p>										
<p>3 На вході чергові обов'язково перевіряють ... особи.</p>											
<p>4 Лейтенант уважно занотував ... очевидця події.</p>											

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Мистецтво, не підвладне часу

(1–11) На серйозних аукціонах подекуди виникають підозри щодо справжності картин видатних художників. Не обійшла ця доля й полотна великого Вінсента ван Гога: якось переконували, що виставлена на продаж картина «Сад в Овері» – підробка. Доводили, що неможливо за короткий час зробити таку систему крапок, натякали на стилістичну невідповідність. Але ретельні рентгенівські дослідження засвідчили, що всі роботи митця написані зі «швидкістю виконання й без вагань», «на одному подихові». І картину купили за рекордну суму. Для «Саду в Овері» характерна унікальна техніка

пуантилізму, сутність якої полягає в нанесенні на полотно окремих дрібних крапок чистого кольору. Якщо розглядати таку картину з відстані, ці крапки змішуються, і кольорове відчуття виявляється іншим, аніж коли фарби були б змішані на самому полотні.

(12–17) Він був найбільш бідним за життя, а став найдорожчим сьогодні художником. Чи сподівався будь-коли ван Гог, що досягне такого успіху, що його роботи купуватимуть? Вінсент запевняв: «Роль, яку я відігравав чи відіграватиму, завжди залишиться другорядною». Він щиро вирішив творити мистецтво заради мистецтва. Без жодних меркантильних інтересів... Зрештою, він і не міг ними керуватися – так відкрито він бачив природу.

(18–32) 1885 року, після виснажливих тренувань і праці в багатьох техніках живопису, Вінсент виставляє на продаж одну з картин. Вона, за його словами, була настільки вдалою, що він «не зміг її продати», – художник просто подарував полотно. Ван Гог, свідомо присвятивши своє життя живопису, у який був несамовито закоханий, працює не в порожнечу: «Я знаю, що я хочу вкласти у свої картини, і намагатимусь цього досягти навіть ціною життя, тому що мене надихає абсолютна віра в мистецтво». І живописець самовдосконалюється, розвиває в собі енергію й думку. Він знає, що відчуває красу, сутність речей, і йде вузькою, але усвідомленою стежкою, аби постійно розвивати те відчуття, розкриватися всесвітowi якомога більше. Вінсент відтворює своє бачення світу для того, аби зробити його чистішим, наблизити

до первісного стану. 1882 року ван Гог пише: «Я хочу робити такі картини, які зворушать багатьох людей. А для цього треба писати не покладаючи рук, без зупинок, без сподівань на земні блага, без жалю до себе». Так, він ставився до всього пристрасно, проте йому була притаманна жорстка творча самодисципліна.

(33–38) З дитинства ван Гог прагнув іншого, по-справжньому духовного життя, ішов своїм, загадковим шляхом. Надмірна серйозність і нелюдимість хлопця вкупі із захопленням природою та вибухами пристрасної ніжності до близьких – свідчення його пошуків досконалого світу у світі недосконалому. Дитина й дорослий митець були єдиною енергетичною істотою, яка прийшла до нашого світу

(39–45) Вінсент створював полотно легко. Він справді набив руку старанними, наполегливими й самозреченими вправами. Очевидці розповідають, що митець писав постійно й безперервно. Ван Гог просто завалював майстерню полотнами, був машиною (як сам себе називав) з виробництва картин... І всюди Вінсент не зраджує свого бачення – сміливо й вільно зафарбовує полотно, виплескуючи на нього енергію й відображаючи суть речей, їхні енергетичні форми. Найбільше в мистецтві художник цінує реалізм.

Непідробний.

(46–53) Ван Гог відсторонювався від власних творів. Він давав їм жити самостійним життям. Немає часу та й просто нерозумно зосереджуватися на матеріальних речах. Увагу треба приділяти природі, якій Вінсент віддається цілком, особливо під час роботи над картиною. Живопис. Живо писати. Вінсент же пише яро – сама бачена ним природа малює його рукою, відтворюючи саму себе на полотні (не дивно, що його картини випромінюють не лише три виміри, а й інші, загадкові й неприйнятні для звичайної людини). Може, ще й тому Вінсент за дев'ять років написав понад 800 полотен – рекордна для такого відтинку часу кількість.

(54–60) Цікава історія творів митця. Він залишав безліч полотен у всіх кутках Голландії, Бельгії, Франції – скрізь, де працював. Забував, не встигав забрати, не міг забрати... І тоді з його полотнами творилися дивні речі: їх спалювали, не вбачаючи в них жодної цінності, картини тачками возили халамидники, розпродуючи їх по десять центів за штуку, з них обдирали фарбу й повторно писали на них, полотна використовували як циновки, мішені, ними прикрашали горища й затуляли дірки курників.

(61–64) Чому Вінсента ван Гога не визнали за життя і ще довго не визнавали після смерті? Тому що він, як і інші великі люди, як і інші самобутні постімпресіоністи, випередив час! Енергетика ван Гога просто шалена. Люди ж не володіли тоді тим рівнем енергетичної вібрації, аби сприймати її, а тим більше – цінувати.

(65) Зараз вони її цінують.

За В. Терещенком, журнал «Політика і культура»

29. Синонім до фразеологізму з речення «Він справді набив руку старанними, наполегливими й самозреченими вправами» (рядки 39–40) –

- А набити оскому
- Б робити своє
- В узяти в руки
- Г собаку з'їсти

Фразеологія. Фразеологізми.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.

30. Слово, виділене у вислові «Вінсент же пише *яро*» (рядки 49–50), ужито, щоб

- А заперечити зміст попереднього речення
- Б означити потяг художника до швидкого заробітку

Лексика. Багатозначні й однозначні слова.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 205–206.

<p>В підкреслити яскравість і пристрасність його манери Г змалювати гнівне обурення художника навколишньою дійсністю</p>	
<p>31. У тексті немає мікротеми А бачення ван Гогом мети свого життя Б малярська майстерність художника В спадщина митця в музеях світу Г сприйняття його творів сучасниками</p>	<p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p>
<p>32. Принцип «творити без жодних меркантильних інтересів» ілюструють усі фрагменти тексту, окрім А На серйозних аукціонах подекуди виникають підозри щодо справжності картин видатних художників (рядки 1–2). Б ... треба писати не покладаючи рук, без зупинок, без сподівань на земні блага, без жалю до себе (рядки 29–30). В Немає часу та й просто нерозумно зосереджуватися на матеріальних речах (рядки 47–48). Г Він залишав безліч полотен... повсюди, де працював. Забував, не встигав забрати, не міг забрати... (рядки 54–56).</p>	<p>Розвиток мовлення. Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму. Біляев О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. С. 182–186.</p>
<p>33. Висновком, що впливає з інших поданих суджень, є А Усі роботи митця написані зі «швидкістю виконання й без вагань», «на одному подихові» (рядки 6–7). Б Живописець самовдосконалюється, розвиває в собі енергію й думку (рядки 24–25). В Він ставився до всього пристрасно, проте йому була притаманна жорстка творча самодисципліна (рядки 31–32). Г Вінсент за дев'ять років написав понад 800 полотен – рекордна для такого відтинку часу кількість (рядки 52–53).</p>	<p>Розвиток мовлення. Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму. • Біляев О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. С. 182–186.</p>
<p>34. На думку автора тексту, по-справжньому оцінити твори Ван Гога можна, А глибоко ознайомившись із технікою пуантилізму Б зрозумівши високу енергетику його полотен В відвідавши дороги для художника мальовничі місця Г розглядаючи картини з відстані</p>	<p>Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 44–51.</p>

<p>35. Ідею тексту висловлено в рядку</p> <p>А Унікальна манера ван Гога зробила його найдорожчим сьогодні художником.</p> <p>Б З дитинства Вінсент прагнув по-справжньому духовного життя.</p> <p>В Художник, як і інші самотні люди, випередив свій час.</p> <p>Г Найбільше в мистецтві Вінсент ван Гог цінував реалізм.</p>	<p>Розвиток мовлення. Тема й основна думка висловлювання</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 44.</p>
<p>36 Стиль тексту –</p> <p>А науковий</p> <p>Б художній</p> <p>В розмовний</p> <p>Г публіцистичний</p>	<p>Стилістика. Стилi мовлення.</p> <p>Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 286–287.</p>

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2010 року з української мови і літератури.
Основна сесія № 2**

Номер і зміст завдання	Відповідність завдання програмі ЗНО 2010 року, підручникам і посібникам, затвердженим Міністерством освіти і науки України
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.	
<p>(1) Стояла тиха травнева ніч у буянні зела й кипінні садів. (2) Шаленіли в лузі солов'ї, кумкали жаби, кричали горлиці. (3) І носила в ту не/ймовірну весняну молоду ніч із срібної криниці срібним цеберцем срібну воду зозуля і (...) її по землі. (4) Вилила добрий ківш і на Андрія. (5) Від/того прокинувся, та побрів під розчухнуту липу. (6) На душі було срібно й високо. (7) Дослухався тихої й радісної музики небес, удивлявся в ту не/звідану глибіню. (8) Від/нині знав, що там живе вічна й свята таїна.</p>	
<p>1. Замість пропуску в третьому реченні має бути слово</p> <p>А роздмухувала Б розпорошувала В розхлюпувала Г розводила</p>	<p>Лексика. Лексичне значення слова. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 202–209.</p>
<p>2. Синонімом до слова «добрий» у четвертому реченні є</p> <p>А повний Б хороший В милий Г смачний</p>	<p>Лексика. Синоніми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 213–214.</p>
<p>3. Окремо в тексті пишеться сполука слів</p> <p>А не/ймовірну Б від/того В не/звідану Г від/нині</p>	<p>Орфографія. Правопис <i>не</i> з різними частинами мови. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. С. 266–270.</p>
<p>4. Прикметником є вжите в тексті слово</p> <p>А зела Б садів</p>	<p>Морфологія. Прикметник як частина мови. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 182–184.</p>

<p>В свята Г таїна</p>	
<p>5. Безособовим є речення А четверте Б п'яте В шосте Г сьоме</p>	<p>Синтаксис. Безсполучникове складне речення. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 93–95..</p>
<p>6. Складнопідрядним є речення А третє Б четверте В шосте Г восьме</p>	<p>Синтаксис. Складнопідрядне речення, його будова. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 34–44..</p>
<p>7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні А другому Б третьому В п'ятому Г восьмому</p>	<p>Синтаксис. Розділові знаки в реченнях з однорідними членами. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 158–171.</p>
<p>8. Прочитайте фрагмент тексту. Було всього – і звад, і згод, І перша слава (1)Ж/жовтих (2)В/вод, І (3)К/корсуня звитяжний клич, І (4)Б/берестечка чорна ніч, І сонце Золотих (5)В/воріт – Всього було за плином літ. Малу літеру треба писати після цифри А 1 Б 2 В 3 Г 4 Д 5</p>	<p>Орфографія. Правопис великої літери. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 130.</p>

<p>9. Літеру и треба писати на місці обох пропусків у рядку А Пр..дніпровська залізниця, пр..вабливі ціни Б пр..зупинити виробництво, пр..чудовий зразок В пр..бічники реформ, пр..зирливе ставлення Г виконати пр..погано, подарунковий пр..мірник Д кадрове пр..значення, пр..звище секретаря</p>	<p>Орфографія. Правопис префіксів і суфіксів. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 260–270.</p>
<p>10. До одного роду належать обидва іменники рядка А Сімферополь, Сибір Б рукопис, магістраль В ательє, маестро Г лібрето, колібрі Д тюль, Охтирка</p>	<p>Морфологія. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 134–137.</p>
<p>11. Подовження приголосного відбувається у формі орудного відмінка іменника А нежить Б гордість В кошєня Г подорож Д праматір</p>	<p>Орфографія. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 182–189.</p>
<p>12. Правил написання слів іншомовного походження дотримано в рекламному оголошенні</p>	<p>Орфографія. Написання слів іншомовного походження. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 190–196.</p>

Нікітський ботанічний сад

Нікітський ботанічний сад запрошує на щорічний бал хризантем, протягом якого буде обрана «Королева балу».

У спеціальному павільоні демонструються численні сорти та групи хризантем: від дрібноквіткових бордюрних до крупноквіткових високорослих.

Вартість квитка для дорослих – 12 грн.

Спробуйте новинки піци:

- «Домініканка» (з тунцем);
- «Марокко» (з копченою куркою);
- «Вегетаріанська» (з печерицями, маслинами та ором «Міцарела»);
- «Фірмова українська» (з беконом, маринованою телятиною та панідрани).

В

Аквапарк «ПЛЯЖ»

– перший у Львові комплекс, який пропонує собі спортивний та оздоровчий відпочинок.

Система безпеки аквапарку спеціально розроблена за допомогою комп'ютерного моделювання, усі атракціони сертифіковані, а басейни обладнані системами очистки води. Комплекс дивує різноманітністю атракціонів, адже в розважальній зоні – екстремальні гірки та найбільший у Західному регіоні басейн. Джакузі позбавить Вас втоми та наповнить морем позитивної енергії.

Г

Екскурсія в Соляні шахти (м. Солодар, Донецької обл.)

Подорож починається коротким інструктуванням із техніки безпеки. Маршрут – 700 метрів, спуск здійснюється ліфтом.

Екскурсія проходить оздобленими галереями копальні. Ви відвідаєте соляне футбольне поле, підземні лабіринти, концертну залу, побачите оригінальні фігури тномів, соляну пальму та багато іншого.

Пройдіть комфортабельними мікроавтобусами на 18 місць.

Д

Національний дендрологічний парк «Софіївка»

в Умані є шедевром світового паркового мистецтва.

Запрошуємо на екскурсії парком, у якому алилися воедино мальовничі красивиці, численні водоспади та фонтани, кам'яні гроти, античні скульптури. Ви побачите Англійський парк, Долину гігантів, грот Венери, храм Фетіди. Лише тут Ви можете пограшити до царства Аїда та пропливти на човні підземною рікою.

13. Граматичну помилку допущено в рядку

А яскравіші декорації

Б краща інсценізація

В найвиразніший монолог

Г якнайкраща постановка

Д щонайсучасне трактування

Морфологія. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми).

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 194–197.

14. Не можна замінити дієприслівниковий зворот підрядним

Морфологія. Дієприслівниковий зворот.

<p>обставинним у реченні</p> <p>А Вийшовши з густого соснового лісу, ми побачили велике поле маків.</p> <p>Б Євген Черниш сидів на траві оддалік, спершись підборіддям на руки.</p> <p>В Квіти згортали пелюстки, відчуваючи наближення нічної прохолоди.</p> <p>Г Почувши про приїзд театру мініатюр, учні зібралися в актовому залі.</p> <p>Д Працюючи в сучасних лабораторіях, потрібно мати глибокі знання.</p>	<p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 112–118.</p>
<p>15. Правильною є форма займенника в словосполученні</p> <p>А спілкуватися з їми</p> <p>Б на тім березі ріки</p> <p>В з твого району</p> <p>Г до наших батьків</p> <p>Д всім підприємцям</p>	<p>Морфологія. Особливості відмінювання займенників.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 252–270.</p>
<p>16. Прочитайте речення.</p> <p>Коли переконаєт(1)ся, що все йде за його сценарієм, малює(2)ний жайвір починає пові(3)ти, ніби на невидимій ниточ(4)ці, піднімається в т(5)мяну височину.</p> <p>М'який знак треба писати на місці всіх цифр, окрім</p> <p>А 1</p> <p>Б 2</p> <p>В 3</p> <p>Г 4</p> <p>Д 5</p>	<p>Орфографія. Правила вживання м'якого знака</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 171–174.</p>
<p>17. Форму наказового способу має дієслово в словосполученні</p> <p>А терміново подаймо звіт</p> <p>Б терміново подають звіт</p> <p>В терміново подаємо звіт</p>	<p>Морфологія. Способи дієслова. Творення форм умовного та наказового способів дієслів</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 112–118.</p>

<p>Г терміново подати звіт Д треба терміново подати звіт</p>	
<p>18. Неправильно вжито прийменник у реченні А Пожежа спалахнула через недотримання елементарних норм безпеки. Б Уважно прочитайте інформацію про розмір ввізного мита. В Один з енергоблоків електростанції зупинили на вимогу екологів. Г Школярі знову мають вимушені канікули із-за лютих морозів. Д У нашій школі вже кілька років поспіль працює дебатний клуб.</p>	<p>Морфологія. . Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 234–239.</p>
<p>19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка А любисток, футляр, життєдайний Б м'якість, щиросердий, співають В вуджений, людина, роз'єднання Г щебетання, мільярд, хвилястий Д заощаджений, з'ясування, явір</p>	<p>Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 134–137.</p>
<p>20. Розділові знаки при передачі чужої мови правильно вжито в реченні А Один мудрець вдало підмітив: Чим більше пізнаєш людей, тим більше починаєш любити тварин. Б Павло Тичина сказав про Сковороду «Великий наш філософ щедрю залишив нам спадщину по собі: обсягом широку, змістовністю глибоку і щодо світогляду свого – чисту та моральну». В «Ще б ми стільки прочитали, як ти, – докинула Василина і пояснила подрузі: – Взимку цілі ночі просиджує над книжками». Г Коли садили капусту, господарка хапалася за голову – «Дай же, Боже, час</p>	<p>Синтаксис. Речення з прямою мовою. Біляев О. М. та ін. Українська мова. – К.: Афон, 2004. – С. 106–107.</p>

<p>добрий! Щоб моя капустачка приймалась і в головки складалась, щоб із кореня була коренистая, а із листу голосистая!»</p> <p>Д «А в нашій учительській роботі треба, щоб минули роки й десятиліття, поки стане людиною той, хто несміливо переступив поріг школи і вивів на папері олівцем перші палички та кружечки, написав перше слово», думав учитель.</p>	
<p>21. Граматично правильна відповідь на запитання «Котра година?»</p> <p>А дванадцять тридцять</p> <p>Б половина дев'ятої</p> <p>В десять хвилин першої</p> <p>Г без двадцяти десять</p> <p>Д за п'ять одинадцята</p>	<p>Морфологія. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С 243–245.</p>
<p>22. Складнопідрядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «Спадала безмісячна ніч...» обрати</p> <p>А якось журливо ставало на душі.</p> <p>Б неначе занурюючи все в темряву.</p> <p>В однак на ганку ще точилася розмова.</p> <p>Г так що все птаство затихло.</p> <p>Д насувався лячний присмерк.</p>	<p>Синтаксис. Складнопідрядне речення, його будова.</p> <p>Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 34–44..</p>
<p>23. Звук [Г] треба вимовляти в обох словах рядка</p> <p>А об..рунтувати, во..зальний</p> <p>Б за..ратований, нама..атися</p> <p>В ..удзичок, перемо..ти</p> <p>Г а..русовий, домо..тися</p> <p>Д по..ратися, ..атунок</p>	<p>Орфоепія. Вимова приголосних звуків.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 148–150.</p>

24. З'ясуйте синтаксичну роль виділених слів (цифра позначає наступне слово).
 Мова (1)Гоголя – це своєрідний український (2)«говір» за мелодикою, синтаксисом, словником, тому важко рівнопотужно перекласти (3)Гоголя українською: втрачається (4)неповторний аромат українськості.
А іменна частина присудка
Б прямий додаток
В непрямий додаток
Г узгоджене означення
Д неузгоджене означення

Синтаксис. Просте двоскладне речення.
 Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 76–130.

25. Доберіть приклад до кожного випадку вживання розділового знака на місці крапок.

Розділовий знак	Приклад
1 кома	А О ні ... Являйся, зіронько, мені хоч в сні.
2 двокрапка	Б Така терпка, така остання ... правда, закута в мармур майже римських строф.
3 тире	В Щасливиця ... я маю трохи неба і дві сосни в туманному вікні.
4 знак оклику	Г Я з тобою все життя поділю ... хліб і сіль і краплину щастя.
	Д Страшно впасти у кайдани, умирати в неволі, а ще гірше ... спати, спати і спати на волі.

Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень.
 Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 210–221.

26. З'ясуйте вид поданих простих речень.

Вид речення	Приклад
1 означено-особове	А Задзвонили у Констанці рано в усі дзвони.

Синтаксис. Типи односкладних речень.
 Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 131–148.

2 неозначено-особове	Б Учи дітей не страшкою, а ласкою.	
3 узагальнено-особове	В Із можливого в чудесне перекинуто мости.	
4 безособове	Г Вечірнє сонце, дякую за день!	
	Д Яка орда нам гідність потоптала?	
27. Доберіть українські відповідники до іншомовних слів.		Лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 47–51.
Іншомовне слово	Український відповідник	
1 критерій	А чинник	
2 фіаско	Б мірило	
3 фактор	В учення	
4 рецепт	Г припис	
	Д провал	
28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово). Фрукти й овочі сьогодні містять (1)менше вітамінів і мінералів, (2)ніж містили (3)п'ятдесят (4)років тому. А іменник Б числівник В прислівник Г сполучник Д прийменник		Морфологія. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126–128.
<p>Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.</p> <p>«Мій іскрений друже» (Життєва доля Івана Сошенка)</p> <p>(1–5) У примарному сьайві білої ночі юнак змальовує грецьку статую. До нього підходить студент Академії мистецтв... Що було далі – відомо кожному зі шкільних хрестоматій, де за джерело інформації – повість Тараса</p>		

Шевченка «Художник». Опоетизована, як це й буває з художніми творами, версія справжнього життєвого факту.

(6–15) А насправді до майбутнього благодійника Шевченка привели земляки, і

він нахилився поцілувати руку, і Сошенко сказав, що жодна людина не повинна так принижуватися. У свій 21 рік Шевченко навіть не здогадувався, що в ньому гряде геній – він дивився на світ із прірви зацькованості. Вдумуючись у цей епізод,

сповна осягаєш справедливість слів одного з Кобзаревих біографів Олександра Кониського: «Не можна вгадати, що б сталося з генієм нашого народу, коли б він не спізнався із Сошенком. Чи поталанила б йому доля яким іншим робом вибитися з темного льоху неволі та вийти в люди, чи може б, під густою корою Ширяєвських красок зав'яли б і засохли ті величезні дари духовні, якими природа наділила Тараса».

(16–19) Сошенко не лише організував викуп обдарованого юнака – він дав поштовх туго стиснутій пружині потенційних можливостей, що зробили Тараса Шевченка не простим художником і поетом, а силою, яка об'єднала український народ, не давши йому піти в небуття.

(20–27) З прірви приниженості не можна вихопитися без того, щоб не запаморочилася голова. Після викупу з кріпацтва Тарас зовсім змінився. Він часто їздив на

вечори, витрачав чимало грошей на гарне вбрання – на деякий час у нього вселився «світський біс». Немає Пророка без Предтечі, який готує йому путі насамперед

до самого себе, своєї місії. Чи здолав би Шевченко спокусу стати модною цяцькою аристократичних салонів, коли б не мав поряд людини, котра йому казала: «Тарасе, схаменися! Чого ти діла не робиш? Чого тебе нечистая носить по тих гостях?».

(28–35) Як же склалася доля того, до кого поет звертався в листах «Мій іскрений друже»? Народився Сошенко в Богуславі, навчався в дяка, потім у майстра-самоука. Платити за уроки не було чим, тому Іван відробляв їх як міг. За розпис монастирського іконостаса дістав стільки грошей, що навіть трохи землі вдалося прикупити... Але в холерну зиму 1832 року без копійки в

кишені (зібрані гроші віддав за викуп паспорта) Сошенко з обозами подався до Петербурга. Йому пощастило на добру душу: ровесник, панич із вигляду, насправді ж кріпак-кравець, не дав пропасти з голоду, допоміг улаштуватися в місті.

(36–42) Петербурзький період життя був найщасливішим. Бо коли через загострення сухот мусив повернутися до Батьківщини, доля ніби заповзялася покарати вдатного колись богомаза за прагнення до високого мистецтва. Якось, діставши замовлення на ікону, довго працював над нею, передаючи тонку гру світла, а єпископ віддав те переробити місцевому невігласові. Тяжко переживши образу, художник пообіцяв собі бідувати, але не догоджати смакам церковників, які й чути не хотіли про рафаєлівських мадонн.

(43–49) 1846 року Іван Максимович став учителем малювання Немирівської гімназії. Однак патологічно жорстокий і цинічний директор заходився цькувати вчителя. Дістанеться, бува, Сошенко після уроків рідної домівки, аж тут посильний кличе його до начальства. І – тупцяй осінньою сльотою, бухикаючи від задавненої хвороби, щоб почути:

– Ви, Іване Максимовичу, художник, у Петербургах навчалися, то вмієте добре стругати олівці. Приготуйте мені два... га-га!

(50–56) Сошеник колега, базграючи ікони, стільки грошей наскладав, що власну майстерню відкрив. А Іванові не давала «халтурити» та сама сила, що колись погнала його до столиці: даний Богом талант. Хоч уже й розумів, що через злидні не реалізує себе: «Одна надія – на труд, а де взяти роботи? Думка, що буде попереду, жахає мене, і руки опускаються... Коли б ви знали, яка втіха для серця і яке привілля, утікши від світу, жити для мистецтва». Але таке було для нього недосяжним.

(57–59) 1861 року по «естафеті добра» до Петербурга було відправлено найталановитішого Сошенкового учня – Володимира Орловського, який згодом став професором Академії мистецтв. Вступити туди йому допоміг Шевченко.

(60–68) Картин Сошенко створив небагато, не всі вони дійшли до нас. Та ті, що експонуються, наводять на думку, що художник мав цілком самобутній талант, шукав свого шляху в мистецтві. Він знав, що міг би залишити по собі яскравіший слід, і тяжко карався, що «життя загублене». Останніми роками

ходив київськими вулицями, підгодовуючи бездомних тварин... Згадаймо, що картина, за яку Шевченко дістав срібну медаль, називалася «Хлопчик-жебрак, що дає собаці хліб». Сошенко ставав грізним, коли при ньому візник жорстоко поводився з конем, нещадно соромив кожного, хто «жив не за совістю». В усьому іншому був лагідний і безмежно добрий.

(69–71) Життя минуло в трудах і злиднях. Останні канікули вирішив подарувати собі – помандрувати рідними місцями, подивитися на біле каміння берегів Росі. Не доїхав – 30 серпня 1876 року помер у Корсуні.

(72–76) Сяйво білої ночі вихопило з безвісті цю тиху постать. Благородна душа, приречена на поразку немилосердністю життя? Ні, вічний переможець! Доказ тому – наша історія, неможлива без Кобзаря, доказ тому – сам факт, що світ, попри всі його страждання, відступи й помилки, веде свій поступ, прагнучи добра й справедливості.

За Н. Околітенко, журнал «Жінка»

<p>29. Зустріч Сошенка з Шевченком у Літньому саду Петербурга є, на думку автора тексту, А замовчуваним історичним фактом Б художнім домислом Шевченка В фактом біографії Шевченка Г фактом зі спогадів Сошенка</p>	<p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p>
<p>30. Цитата, винесена в заголовок тексту, належить А Іванові Сошенку Б Тарасові Шевченку В Олександрові Кониському Г Володимирові Орловському</p>	<p>Розвиток мовлення. Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. С. 182–186.</p>
<p>31. Синонімом до фразеологізму «вийти в люди» (рядок 13) є А вивести в люди</p>	<p>Фразеологія. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.</p>

<p>Б винести на люди В вибитися в люди Г вийти на дорогу</p>	
<p>32. Директор гімназії, говорячи про Сошенка «ви... у Петербургах навчалися» (рядок 47), прагнув висловити йому</p> <p>А повагу Б подив В захват Г зневагу</p>	<p>Розвиток мовлення. Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. С. 182–186.</p>
<p>33. За стильовими ознаками текст є</p> <p>А публіцистичним Б науковим В художнім Г розмовним</p>	<p>Стилістика. Стилї мовлення Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 286–287.</p>
<p>34. Внутрішній аристократизм Сошенка ілюструють усі речення, окрім</p> <p>А «... (Шевченко) нахилився поцілувати руку, і Сошенко сказав, що жодна людина не повинна так принижуватися» (рядки 7–8).</p> <p>Б «Йому пощастило на добру душу: ровесник, панич із вигляду, насправді ж кріпак-кравець, не дав пропасти з голоду, допоміг улаштуватися в місті» (рядки 33–35).</p> <p>В «Коли б ви знали, яка втіха для серця і яке привілля, утікши від світу, жити для мистецтва» (рядки 54–55).</p> <p>Г «Сошенко ставав грізним, коли при ньому візник жорстоко поводився з конем, нещадно соромив кожного, хто «жив не за совістю» (рядки 66–67).</p>	<p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p>
<p>35. Засобом міжфразового зв'язку першого та другого речень тексту є</p>	<p>Розвиток мовлення. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська</p>

<p>А лексичний повтор Б займенник В синонім Г прислівник</p>	<p>мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 188.</p>
<p>36. Слово, виділене в реченні «Іванові не давала «халтурити» та сама сила, що колись погнала його до столиці: даний Богом талант» (рядки 51–52), означає</p> <p>А додатково працювати Б весело проводити час В безоплатно працювати Г несумлінно працювати</p>	<p>Лексика. Лексичне значення слова. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 202–209.</p>

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2010 року з української мови і літератури.
Основна сесія № 3**

Номер і зміст завдання	Відповідність завдання програмі ЗНО 2010 року, підручникам і посібникам, затвердженим Міністерством освіти і науки України
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.	
<p>(1) У моїй батьківщині на/світанні колишуться польовими доріжками навантажені хлібом вози. (2) Удосвіта часом кукурікають півні, вечорами линуть до/гори сині димочки. (3) У моїй батьківщині осінь по/тихеньку ступає в червоних чобітках завітчана в соняшники й китиці винограду. (4) Вечірні тумани заступають хороводи русалок, і зорі, на диво, сяють близько над землею, що/б можна було говорити до них. (5) У моїй батьківщині сонце ходить босоніж, підперезане бабиним літом, з червоною калиною в руському волоссі.</p>	
<p>1. У переносному значенні вжито в тексті виділене слово А колишуться вози Б кукурікають півні В осінь ступає Г зорі сяють</p>	<p>Лексика. Пряме та переносне значення слова Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 208.</p>
<p>2. Фразеологізмом є вислів А сині димочки Б вечірні тумани В ходити босоніж Г бабине літо</p>	<p>Фразеологія. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.</p>
<p>3. Окремо в цьому тексті пишеться сполука слів А на/світанні Б по/тихеньку В до/гори Г що/б</p>	<p>Орфографія. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків). Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 212–216.</p>
<p>4. Прислівник виділено в словосполученні з тексту А польовими доріжками</p>	<p>Морфологія. Прислівник як частина мови Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО,</p>

<p>Б <i>часом</i> кукурікають В навантажені <i>хлібом</i> Г червоною <i>калиною</i></p>	<p>2007. – С. 188–.</p>
<p>5. Складним безсполучниковим є речення А друге Б третє В четверте Г п'яте</p>	<p>Синтаксис. Безсполучникове складне речення. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 93–95..</p>
<p>6. Вставне слово є в реченні А другому Б третьому В четвертому Г п'ятому</p>	<p>Синтаксис. Види речень за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання) Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 181–196.</p>
<p>7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні А другому Б третьому В четвертому Г п'ятому</p>	<p>Синтаксис. Речення з відокремленими членами. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 206.</p>
<p>8. Апостроф треба писати на місці обох пропусків у рядку А п..ять відсотків, б..юджетний кодекс Б розпочинати кар..єру, св..яткові заходи В кишеньковий комп..ютер, розв..язати рівняння Г зар..яджати батарею, громадянське об..єднання Д опинитися в міжгір..ї, поширити на пів..Європи</p>	<p>Орфографія. Правила вживання апострофа. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 178.</p>
<p>9. Подвоєні букви треба писати на місці обох пропусків у рядку А записати до щоден..ика, лебедин..ий пух Б від..зеркалене зображення, кілька стат..ей В пісен..а спадщина, зав..ишки з будинок</p>	<p>Орфографія. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 182–189.</p>

<p>Г чавун..і ґрати, поро..саджувати квіти Д суцвіт..я черемхи, раннє надвечір..я</p>	
<p>10. Граматичну помилку допущено в рядку А порада вчителя Б посада керівника В нові паспорта Г сьоме грудня Д давній сусіда</p>	<p>Морфологія. Особливості вживання та написання відмінкових форм іменника. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 142–164.</p>
<p>11. Закінчення <i>-ий</i> має прикметник, утворений від слова А дорога Б торік В зовні Г учора Д тривога</p>	<p>Морфологія. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи). Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 203–206.</p>
<p>12. Правила вживання великої літери дотримані в уривку з афіші</p>	<p>Орфографія. Правопис великої літери. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 130.</p>

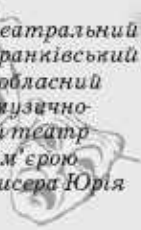
Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка запрошує на виставу «пігмаліон» за п'єсою Бернарда Шоу. Це остання постановка визначного режисера Сергія Данченка на сцені франківців.

Колектив Харківського академічного театру опери та балету імені Миколи Лисенка підготував концерт до Міжнародного дня музики. Дирижує заслужений діяч мистецтв України Віталій Куценко.

Ювілейний театральний сезон Івано-Франківський академічний обласний український музично-драматичний театр відкриває прем'єрою «Театр» режисера Юрія Одинокого.

Любі діти! Запорізький академічний обласний український музично-драматичний театр імені Володимира Магара дарує вам музичну казку «Нові пригоди Червоної шапочки».

Д

На глядачів фестивалю чекає знайомство з творчим доробком закарпатського обласного угорського драматичного театру імені Дьюлі Гісша (м. Берегове). Вистава «Гамлет» – це злагоджений ансамбль неперевершених акторів театру.

13. Граматичну помилку допущено в рядку

А найвідоміші скульптури

Б більш цікавіший сюжет

В тонший від паперу

Г найменш привабливі ціни

Д зрозуміліше пояснення

Морфологія. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми).

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 194–197.

14. Граматичну помилку допущено в реченні

А Уп'єсах Шекспіра «Гамлеті» та «КороліЛірі» порушено вічні проблеми буття.

Синтаксис. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО,

<p>Б Прототипом Нори в «Ляльковому домі» Ібсена є письменниця Лаура Кілер.</p> <p>В Які засоби комічного вжив Микола Гоголь у «Мертвих душах»?</p> <p>Г Палац, який змальовує Міцкевич у сонеті «Бахчисарай уночі», належав ханові Гірею.</p> <p>Д Почесне місце в бібліотеці Жуля Верна належало творам Даніеля Дефо та Фенімора Купера.</p>	<p>2008. С. 100–116</p>
<p>15. Правильну відмінкову форму числівника шістьсот <i>дев'яносто вісім</i> наведено в рядку</p> <p>А Р. в. шестиста дев'яноста восьми</p> <p>Б Д. в. шестисот дев'яноста вісьмом</p> <p>В Зн. в. шістьсот дев'яноста вісім</p> <p>Г Ор. в. шестистами дев'яноста вісьмома</p> <p>Д М. в. (на) шестистах дев'яноста вісьмох</p>	<p>Морфологія. Типи відмінювання кількісних числівників Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 232–238.</p>
<p>16. Прочитайте уривок.</p> <p><i>Сонце мало(1)помалу хилилося до заходу. Воно поволі червонило край(2)небо й робило його ясно(3)червоним. Ген(4)ген до обрію насторожено шумів неозорий ліс, оточений біляво(5)сивою мрякою.</i></p> <p>Дефіс треба ставити на місці всіх цифр, окрім</p> <p>А 1</p> <p>Б 2</p> <p>В 3</p> <p>Г 4</p> <p>Д 5</p>	<p>Орфографія. Написання складних слів разом і через дефіс. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 115–122.</p>
<p>17. Правильно утворено форму третьої особи множини від інфінітива</p> <p>А плавати – пливуть</p> <p>Б возити – везуть</p> <p>В водити – водють</p>	<p>Морфологія. Словозміна дієслів I та II дієвідміни Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 59–67.</p>

<p>Г сипати – сиплють Д бігти – біжуть</p>	
<p>18. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення <i>«Ще виблискують кришталеві роси...»</i> обрати А і випромінюють веселковий розмай. Б милуючи око веселим сяйвом. В але сонце вже осяяло виднокрай. Г бо тільки займається на день. Д ранок холодить оксамитові трави.</p>	<p>Синтаксис. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 13–14.</p>
<p>19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка А наддністрянський, щирісінький, юнацтво Б джерельний, український, безмежжя В восьмитонний, щавель, їжджу Г їстоньки, плямистий, щуплявенький Д хом'ячисько, дзенькіт, зшиток</p>	<p>Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 134–137.</p>
<p>20. Розділові знаки при передачі чужої мови правильно вжито в реченні А «За що ж, хто-небудь попитає, Зозуля Півня вихваляє?». Б «Та чим же я вам досадив?» ягнятко, плачучи, питає. В Яка ти розкішна, земле, – думала Маланка. Г Мати через пліт запитала сина, куди він зібрався. Д Жалібно жовте листя березини, здається, шепче, «Літо, де ти, літо?».</p>	<p>Синтаксис. Речення з прямою мовою. Біляєв О. М. та ін. Українська мова. – К.: Афон, 2004. – С. 106–107.</p>
<p>21. Частка <i>не</i> пишеться разом у варіанті А не/зовсім зрозумілий Б зошит не/підписано В не/розмовляю італійською Г не/всі з цим обізнані Д не/забутня подорож</p>	<p>Орфографія. Правопис <i>не</i> з різними частинами мови. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. С. 266–270.</p>

<p>22. Звертання є в реченні А Усе, чим я щасливий і багатий, я мушу рідним словом оспівати. Б Запалай, мій вогнику крилатий, полум'ям привітним і незлим. В Я люблю твоє майво зелене, і Донбас, і Каховку ясну. Г На берегах Дніпра крутих, весь помережений садами, стоїть у сяйві днів нових наш рідний Київ перед нами. Д «Роби добро, – мені казала мати, – і чисту совість не віддай за шмати!».</p>	<p>Синтаксис. Речення зі звертанням. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. С. 100–116</p>												
<p>23. Підкреслена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка А межувати, жалюгідний, крутіж Б харків'янин, забрюха, різний В привокзальний, красень, морок Г дзеленькати, мороз, зобов'язати Д шістсот, майструвати, митець</p>	<p>Синтаксис. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні). Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 71.</p>												
<p>24. З'ясуйте, який вид підрядного речення відповідає кожному фрагментові складного речення.</p> <table border="1" data-bbox="85 1029 1041 1385"> <thead> <tr> <th data-bbox="85 1029 564 1070"><i>Фрагмент речення</i></th> <th data-bbox="564 1029 1041 1070"><i>Вид підрядного речення</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="85 1070 564 1150">1 ...минуло п'ять хвилин, як...</td> <td data-bbox="564 1070 1041 1150">А означальне</td> </tr> <tr> <td data-bbox="85 1150 564 1230">2 ... тішать око півонії, що їх...</td> <td data-bbox="564 1150 1041 1230">Б з'ясувальне</td> </tr> <tr> <td data-bbox="85 1230 564 1310">3 ...цікаво слухати про те, як...</td> <td data-bbox="564 1230 1041 1310">В часу</td> </tr> <tr> <td data-bbox="85 1310 564 1351">4 ... її пісня лилася, як ...</td> <td data-bbox="564 1310 1041 1351">Г порівняльне</td> </tr> <tr> <td data-bbox="85 1351 564 1385"></td> <td data-bbox="564 1351 1041 1385">Д умови</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>	1 ...минуло п'ять хвилин, як...	А означальне	2 ... тішать око півонії, що їх...	Б з'ясувальне	3 ...цікаво слухати про те, як...	В часу	4 ... її пісня лилася, як ...	Г порівняльне		Д умови	<p>Синтаксис. Основні види підрядних речень Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 48.</p>
<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>												
1 ...минуло п'ять хвилин, як...	А означальне												
2 ... тішать око півонії, що їх...	Б з'ясувальне												
3 ...цікаво слухати про те, як...	В часу												
4 ... її пісня лилася, як ...	Г порівняльне												
	Д умови												

25. Доберіть приклад до кожного випадку вживання коми.

<i>Випадок уживання коми</i>	<i>Приклад</i>
1 між однорідними членами речення	А Не страшна тобі ані посуха, ані дощ.
2 при відокремленому члені речення	Б Сичі в гаю перекликались, та ясен раз у раз скрипів.
3 між частинами безсполучникового речення	В Жайворонок висить на невидимій нитці, співаючи весну.
4 між частинами складносурядного речення	Г Лягло сонце за горою, зірки засіяли.
	Д Зоре моя вечірняя, зійди над горою.

Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень.

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 210–221.

26. З'ясуйте вид поданих простих речень.

<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>
1 означено-особове	А Усоте прославляю буйноту життя.
2 неозначено-особове	Б Снігами вкрилися поля і луки.
3 узагальнено-особове	В Пахне гіркотою осені.
4 безособове	Г Радять мені жити без ілюзій.
	Д Журбою біді не пособиш.

Синтаксис. Типи односкладних речень.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 131–148.

27. Доберіть антоніми до поданих слів.

<i>Слово</i>	<i>Антонім</i>
1 альтруїстичний	А принадний
2 огидний	Б свійський
3 шкідливий	В тямуций

Лексика. Антоніми.

Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 219.

4 недалекий	Г корисний	
	Д корисливий	

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).
Тільки діждав Чіпка тепла, (1)*зараз* накупив дерева, (2)*найняв* майстрів і заложив над (3)*самим* шляхом цілий (4)*невеличкий* будинок.
А прикметник
Б займенник
В дієслово
Г прислівник
Д сполучник

Морфологія.
Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126–128.

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Сергій Параджанов

(1–3) Геній – поняття, що давно стало книжним. Кажемо так про людей, які зоріють у недосяжному часі та просторі. Довідуємося про них із легенд і підручників. Серед нас вони давно не живуть.

(4–15) Тим, хто знав режисера фільму «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, фантастично пощастило. Вони бачили живого генія. Це зрозуміло було з того, як усе від його слова сповнювалося краси та значення. Це зрозуміло було з тієї бентежної енергії, що неослабно променіла з нього. Це зрозуміло було настільки, що в жартівливих розмовах слово «геній» стало синонімом його імені та й сам він залюбки вдавався до цього титулу. Треба було знати Параджанова, щоб за цим нешукати марнославства чи несмаку. Він жив іншими стимулами, у його світі тон задавали дитяча великодушність та оповитий артистизмом гумор. Смак до жарту, «жертвою» якого ставав він сам, передавався його друзям. «У ці дні ми будемо насолоджуватися присутністю найгеніальнішого режисера всіх часів – Параджанова. Це я його жартома так називаю», – писав приятель. Авжеж, усі ми

так жартували. Але добре знали, що в тих жартах – правда.

(16–20) Книжок у його хаті майже не було, а як щось з'являлося – на другий день комусь дарував. Здавалося, нічого не читав, а насправді все знав і давав непомильну, на рівні «абсолютного слуху» оцінку всім помітним явищам літератури та мистецтва. Часом допомагала інтуїція генія: досить було кинути оком, проглянути кілька сторінок – і суть схоплено.

(21–26) Він сприймав світ через красу. І мав дивовижну здатність надавати всьому краси: інтер'єрові, букетові квітів, святковому столу. Здавалося, не було чогось такого, чого він не міг зробити. І все – красиве. Де був Параджанов – там чинилося мистецьке дійство: море насолоди для друзів і гостей. Якби можна було прихованою камерою зняти його життя – це був би найфантастичніший витвір Параджанова.

(27–30) Так виходило, що він завжди дбав про інших, не залишаючи місця для віддяки. Був щедрим до самознищення – усім роздавав ідеї, задуми, мистецькі дрібнички. Дарувати – було його щастям. Не меншим, ніж творити. Може, це його й тримало вжитті, коли не давали творити. Він усіх залишив заборгованими й винними.

(31–38) У боргу та провині перед ним залишилася й уся Україна. Вона, позбавлена самої себе, віддана на поталу тим, хто, виступаючи від її імені, нищив її, – не змогла його захистити. А він приріс до неї серцем і не втрачав надії повернутися, дістати дозвіл працювати на Київській кіностудії...І, може, трохи звеселило останні його місяці оте бодай часткове (але яке вагоме!) повернення в українське кіно – створення сценарію фільму Леоніда Осики «Етюди про Врубеля» та співавторство у фільмі світового визнання «Лебедине озеро. Зона», який за його сценарієм поставив Юрій Ілленко, друг і добрий творчий суперник з часів «Тіней забутих предків».

(39–43) Та скількище він хотів зробити для України! Фільм «Київські фрески» мав стати феєричною картиною життя сучасного міста, за яким стоїть тисячолітня історія. Не став: зйомки заборонили. «Інтермецо» за шедевром його улюбленого Михайла Коцюбинського мало стати натхненною поемою про невмирущий дух українського народу. Але такий фільм не повинен був з'явитися.

(44–48) Любов до української культури й народного мистецтва, тонке їх розуміння, солідарний відгук на них породжували оригінальні задуми фільмів, які б мовою кіно інтерпретували світ нашої духовної спадщини, змагалися з його художнім генієм. Пам'ятаю поїздку до Марії Приймаченко – про неї Сергій також хотів робити фільм. Та не ті були часи...

(49–58) Та, може, найбільше, що ми втратили, – нездійснений задум фільму «Марія». До Шевченка Параджанов звертався незмінно, хотів поставити біографічну картину «Дорога в безсмертя». А пізніше – неймовірна ідея: зробити кіноверсію Шевченкової «Марії». Таки неймовірна, бо як можна перекласти мовою кінокадрів річ, у якій майже немає зовнішнього руху, стосунків персонажів, а вся сила якої – у пристрасному внутрішньому монологі, в етичній дії слова? Але саме це й було близьке Параджанову, і для нього не було нічого неможливого. Він уже мав у голові не лише сценарій, а й зоровий ряд, точне бачення майбутнього фільму. Це мав бути твір високої мистецької умовності, з імітацією українського вертепу, різдвяної містерії...

(59–66) Великий Довженко мучився нездарністю київського проспекту Перемоги, складав проекти його реконструкції та мріяв повернути Києву його неспотворену красу. Через кільканадцять років на тому ж проспекті житиме Сергій Параджанов і мучитиметься тим самим. Олександр Довженко посадив на Київській кіностудії сад, яким вона пишається. Що реального залишилося б від Довженка на цій студії, крім саду та меморіальних знаків, якби не прийшли люди, здатні причаститися його духом, які прагнули творити мистецтво його міри? Вони почали відроджувати кіно, і не їхня вина, що їх зупинили на півдорозі.

(67–72) Як тут не нагадати, що «Тіні забутих предків» – це було не просто свято українського мистецтва. Це було свято української душі, підтвердження того, що Україна може стати естетичною й духовною величиною у світі. Отже – величиною повною. І знаменно, що саме на прем'єрі фільму в кінотеатрі «Україна» вчинено публічний протест проти політичних арештів, перший у нашій повоєнній історії акт масової непокори.

(73–75) ... Сьогодні в українському кіномистецтві все доводиться починати заново. Але є досвід і є уроки. І провідною зорею тепер світитиме поряд з образом Довженка образ Параджанова.

За І. Дзюбою

29. Синонім до фразеологізму, виділеного в реченні
*«Досить було кинути оком,
проглянути кілька сторінок – і суть схоплено»*
(рядки 19–20) –

Фразеологія.
Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.

<p>А кинути недобрим оком Б кинути в очі В кинути погляд Г кинути світло</p>	
<p>30. Слово, виділене у вислові з тексту <i>«прийшли люди, здатні причаститися його духом»</i> (рядки 64–65), означає</p> <p>А взяти участь у спільному обряді Б змиритися з якоюсь ситуацією В долучитися до справи Г запозичити чийсь ідеї</p>	<p>Лексика. Багатозначні й однозначні слова. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 205–206.</p>
<p>31. У тексті немає мікротеми</p> <p>А безкорисливість Параджанова Б нереалізовані творчі плани кінорежисера В посмертне вшанування творчості митця Г спадкоємність у розвитку українського кіно</p>	<p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p>
<p>32. Твердження <i>«Тим, хто знав ... СергіяПараджанова,фантастично пощастило. Вони бачилиживого генія»</i> (рядки 4–5) ілюструють усі наведені речення, окрім</p> <p>А Здавалося, нічого не читав, а насправді все знав і давав непомильну, на рівні «абсолютного слуху» оцінку всім помітним явищам літератури та мистецтва (рядки 17–19).</p> <p>Б Якби можна було прихованою камерою зняти його життя – це був би найфантастичніший витвір Параджанова (рядки 24–26).</p> <p>В Був щедрим до самознищення – усім роздавав ідеї, задуми, мистецькі</p>	<p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p>

<p>дрібнички (рядки 28–29). Г Вона, позбавлена самої себе, віддана на поталу тим, хто, виступаючи від її імені, нищив її, – не змогла його захистити (рядки 31–33).</p>	
<p>33. Як відзначено в тексті, нереалізованим задумом режисера став фільм А «Київські фрески» Б «Етюди про Врубеля» В «Тіні забутих предків» Г «Лебедине озеро. Зона»</p>	<p>Розвиток мовлення. Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. С. 182–186.</p>
<p>34. Зазначаючи, що фільм «Інтермецо» «не повинен був з'явитися» (рядок 43), автор підкреслює А нездатність глядача оцінити такі кінострічки Б невідповідність задуму тогочасній ідеології В завантаженість митця багатьма іншими творчими задумами Г неможливість утілити в кіно ліричну образність Коцюбинського</p>	<p>Розвиток мовлення. Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. С. 182–186.</p>
<p>35. Засобом міжфразового зв'язку 1-го та 2-го речень тексту є А лексичний повтор Б вставне слово В прислівник Г синонім</p>	<p>Розвиток мовлення. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 188.</p>
<p>36. Стиль тексту – А науковий Б художній В розмовний Г публіцистичний</p>	<p>Стилістика. Стилї мовлення Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 286–287.</p>

Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури зовнішнього незалежного оцінювання 2010 року.

Основна сесія № 1

**Умова завдання та правильна відповідь
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.**

(1) Усе починається з дитинства, з колискової, з голосу материнської душі над колискою. (2) Уже в/перше звучання почутої мелодії на/вічно вплітається для маленької дитини багатоголосся душі та світу. (3) Від/тепер відкривається шлях її радощам, смуткові й веселості, тривогам, і сподіванням. (4) І, на/певно, головному – взаємності з життям, зі світом. (5) Колискова – це не/наче душа, яка ходить навшпиньках.

1. У переносному значенні вжито в тексті виділене слово

ходить навшпиньках

2. Фразеологізмом є вислів

відкривається шлях

3. Окремо в цьому тексті пишуться слова

в/перше

4. Іменник виділено в словосполученні з тексту

починається з колискової

5. Вставне слово вжито в реченні

четвертому

6. Складним є речення

п'яте

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

третьому

8. М'який знак треба писати на місці обох пропусків у рядку

громадянс..ка позиція, здаєт..ся в оренду

9. Букву *и* треба писати на місці обох пропусків у рядку

виконувати реч..тативом, промовиста ц..тата

10. Граматичну помилку допущено в словосполученні

барвистих ярмарок

11. Суфікс *-ев-* має прикметник, утворений від слова

груша

12. Правила вживання лапок дотримані в уривку з афіші

13. Граматичну помилку допущено в рядку

найбільш вищий пагорб

14. Граматичну помилку допущено в реченні

Остап Вишня палко захоплювався та змальовував на сторінках своїх творів дивовижну українську природу.

15. Правильну відмінкову форму числівника *сімсот дев'яносто вісім* наведено в рядку

Ор. в. сьомастами дев'яноста вісьма

16. Прочитайте речення.

*І радісн(1)о, що Київ наш осін(2)ій,
Хоч довгу путь у світі перейшов,
Весь у труді, в натхнен(3)і, у горін(4)і,
Весь на риштован(5)ях нових будов!*

Подвоєні літери треба писати на місці всіх цифр, окрім

1

17. Правильно утворено форму третьої особи множини від інфінітива

губити – гублять

18. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «*Опівдні насунулися хмари...*» обрати

і ринула стоголоса злива.

19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

єднання, сором'язливість, щирість

20. Усі розділові знаки правильно вжиті в реченні

Де знаходить природа такі розмаїті барви, що їх не відтворити точно жодною фарбою, жодним пензлем?

21. Частка *не* пишеться окремо у варіанті

не/здужати всіх завдань

22. Спонукальним є речення

За правду, браття, єднаймося щиро.

23. Підкреслена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка

садочок, футболіст, дивина

24. З'ясуйте, який вид підрядного речення відповідає кожному фрагментові.

<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>
... понад усе хотіли, щоб ...	– з'ясувальне
... зайшов до магазину, щоб ...	– мети
... сподобалася книга, що її ...	– означальне
... настільки досвідчена, що ...	– ступеня та способу дії

25. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Він (1)прожив під сонцем (2)коло ста літ, (3)ніколи не (4)ховаючись у холодок.

1 дієслово

2 прийменник

3 прислівник

4 дієприслівник (форма дієслова)

26. Доберіть приклад до кожного випадку вживання розділового знака на місці крапок.

<i>Розділовий знак</i>	<i>Приклад</i>
кома –	І сонце падало за тьмяним морем трав ... на землю маки кинувши червоні.
двокрапка –	Знаю я ... моє ім'я не згасне на прийдешнім сонячнім путі.
тире –	Вдихати вітер Батьківщини ... найвище щастя на землі.
дужки –	Це просто день, що врубуються в простір ... Сергій Жадан

27. З'ясуйте вид поданих простих речень.

<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>
означено-особове	– Усоте прославляю буйноту життя.
неозначено-особове	– Танцюють, співають, веселяться на вулиці.
узагальнено-особове	– Лінивим не находишся – ледачим не наробишся.
безособове	– Мило мені та спокійно серед тої лісової тиші.

28. Доберіть замість пропусків потрібні слова.

<i>Речення</i>	<i>Пропущене слово</i>
Замість паспорта можна подати ... про народження.	– свідоцтво
Це було натхненне й поетичне ... в коханні.	– оспівчення
На вході чергові обов'язково перевіряють ... особи.	– посвідчення
Лейтенант уважно занотував ... очевидця події.	– свідчення

**Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–36.**

Мистецтво, не підвладне часу

(1–11) На серйозних аукціонах подекуди виникають підозри щодо справжності картин видатних художників. Не обійшла ця доля й полотно великого Вінсента ван Гога: якось переконували, що виставлена на продаж картина «Сад в Овері» – підробка. Доводили, що неможливо за короткий час зробити таку систему крапок, натякали на стилістичну невідповідність. Але ретельні рентгенівські дослідження засвідчили, що всі роботи митця написані зі «швидкістю виконання й без вагань», «на одному подихові». І картину купили за рекордну суму. Для «Саду в Овері» характерна унікальна техніка пуантилізму, сутність якої полягає в нанесенні на полотно окремих дрібних крапок чистого кольору. Якщо розглядати таку картину з відстані, ці крапки змішуються, і кольорове відчуття виявляється іншим, аніж коли фарби були б змішані на самому полотні.

(12–17) Він був найбіднішим за життя, а став найдорожчим сьогодні художником. Чи сподівався будь-коли ван Гог, що досягне такого успіху, що його роботи купуватимуть? Вінсент запевняв: «Роль, яку я відігравав чи відіграватиму, завжди залишиться другорядною». Він щиро вирішив творити мистецтво заради мистецтва. Без жодних меркантильних інтересів... Зрештою, він і не міг ними керуватися – так відкрито він бачив природу.

(18–32) 1885 року, після виснажливих тренувань і праці в багатьох техніках живопису, Вінсент виставляє на продаж одну з картин. Вона, за його словами, була настільки вдалою, що він «не зміг її продати», – художник просто подарував полотно. Ван Гог, свідомо присвятивши своє життя живопису, у який був несамовито закоханим, працює не в порожнечу: «Я знаю, що я хочу вкласти у свої картини, і намагатимусь цього досягти навіть ціною життя, тому що мене надихає абсолютна віра в мистецтво». І живописець самовдосконалюється, розвиває в собі енергію й думку. Він знає, що відчуває красу, сутність речей, і йде вузькою, але усвідомленою стежкою, аби постійно розвивати те відчуття, розкриватися всесвітowi якомога більше. Вінсент відтворює своє бачення світу для того, аби зробити його чистішим, наблизити до первісного стану. 1882 року ван Гог пише: «Я хочу робити такі картини, які зворушать багатьох людей. А для цього треба писати не покладаючи рук, без зупинок, без сподівань на земні блага, без жалю до себе». Так, він ставився до всього пристрасно, проте йому була притаманна жорстка творча самодисципліна.

(33–38) З дитинства ван Гог прагнув іншого, по-справжньому духовного життя, ішов своїм, загадковим шляхом. Надмірна серйозність і відлюдкуватість хлопця вкупі із захопленням природою та вибухами пристрасної ніжності до близьких – свідчення його пошуків досконалого світу у світі недосконалому. Дитина й дорослий митець були єдиною енергетичною істотою, яка прийшла до нашого світу

(39–45) Вінсент створював полотно легко. Він справді набив руку старанними, наполегливими й самозреченими вправами. Очевидці розповідають, що митець

писав постійно й безперервно. Ван Гог просто завалював майстерню полотнами, був машиною (як сам себе називав) з виробництва картин... І всюди Вінсент не зраджує свого бачення – сміливо й вільно зафарбовує полотно, виплескуючи на нього енергію й відображаючи суть речей, їхні енергетичні форми. Найбільше в мистецтві художник цінує реалізм. Непідробний.

(46–53) Ван Гог відсторонювався від власних творів. Він давав їм жити самостійним життям. Немає часу та й просто нерозумно зосереджуватися на матеріальних речах. Увагу треба приділяти природі, якій Вінсент віддається цілком, особливо під час роботи над картиною. Живопис. Живо писати. Вінсент же пише яро – сама бачена ним природа малює його рукою, відтворюючи саму себе на полотні (не дивно, що його картини випромінюють не лише три виміри, а й інші, загадкові й неприйнятні для звичайної людини). Може, ще й тому Вінсент за дев'ять років написав понад 800 полотен – рекордна для такого відтинку часу кількість.

(54–60) Цікава історія творів митця. Він залишав безліч полотен у всіх кутках Голландії, Бельгії, Франції – скрізь, де працював. Забував, не встигав забрати, не міг забрати... І тоді з його полотнами творилися дивні речі: їх спалювали, не вбачаючи в них жодної цінності, картини тачками возили халамидники, розпродуючи їх по десять центів за штуку, з них обдирали фарбу й повторно писали на них, полотна використовували як циновки, мішені, ними прикрашали горища й затуляли дірки курників.

(61–64) Чому Вінсента ван Гога не визнали за життя і ще довго не визнавали після смерті? Тому що він, як і інші великі люди, як і інші самобутні постімпресіоністи, випередив час! Енергетика ван Гога просто шалена. Люди ж не володіли тоді тим рівнем енергетичної вібрації, аби сприймати її, а тим більше – цінувати.

(65) Зараз вони її цінують.

За В. Терещенком, журнал «Політика і культура»

29. Синонім до фразеологізму з речення *«Він справді набив руку старанними, наполегливими й самозреченими вправами»* (рядки 39–40) –

собаку з'їсти

30. Слово, виділене у вислові *«Вінсент же пише яро»* (рядки 49–50), ужито, щоб

підкреслити яскравість і пристрасність його манери

31. У тексті немає мікротеми

спадщина митця в музеях світу

32. Принцип *«творити без жодних меркантильних інтересів»* ілюструють усі фрагменти тексту, окрім

На серйозних аукціонах подекуди виникають підозри щодо справжності картин видатних художників (рядки 1–2).

33. Висновком, що впливає з інших поданих суджень, є

Він ставився до всього пристрасно, проте йому була притаманна жорстка творча самодисципліна (рядки 31–32).

34. На думку автора тексту, по-справжньому оцінити твори ван Гога можна,

зрозумівши високу енергетику його полотен

35. Ідею тексту висловлено в рядку

Художник, як і інші самотні люди, випередив свій час.

36. Стиль тексту –

публіцистичний

37. Словами «*Зажурилась Україна*» починається

історична пісня

38. Про київського князя Святослава («Слово про похід Ігорів») йдеться в рядку

«Ізронив злоте слово, з сльозами змішане»

39. Автором байки «Бджола та Шершень» є

Григорій Сковорода

40. Автором першого твору нової української літератури є

Іван Котляревський

41. «*Ваша Маруся так мені про Вас розказала, що я Вас навиліт знаю*», - написав Тарас Шевченко

Григорієві Квітці-Основ'яненку

42. Заклик «*і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь*» є в творі

«І мертвим, і живим...»

43. Написання нарису «Подоріжжя од Полтави до Гадячого» стало важливим етапом підготовки твору

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

44. П'єса «Хазяїн» є ідейно-тематичним продовженням твору

«Сто тисяч»

45. Датан, Авірон, Азазель є персонажами твору

«Мойсей»

46. Звертання «*Ні, любий, я тобі не дорікаю, а тільки – сумтно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись*» адресоване

Лукашеві («Лісова пісня»)

47. Іван Дідух є центральним персонажем твору

Василя Стефаника

48. Батьковою настановою «*Тому роду нема переводу, в котрому браття милують згodu*» нехтують сини у творі

«Вершники»

49. У рядках

Так ніхто не кохав. Через тисячі літ

Лиш приходить подібне кохання

поет використав

гіперболу

50. Із гаслом «*Хай живуть зайці!*» на полювання вирушав автор твору

«Мисливські усмішки»

51. Тематично близьким до вірша «Два кольори» є твір

«Пісня про рушник»

52. На тлі Другої світової війни розгортаються події твору

«Україна в огні»

53. Мотив трагічної внутрішньої роздвоєності центрального персонажа наявний у творі

«Я (Романтика)»

54. Період культу особи Сталіна є історичним тлом твору

«Тигролови»

55. Рядки

І радісним буремним громом

Спадають з неба блискавиці,

Тарасові провісні птиці –

Слова шугають над Дніпром

є в творі

«Сто років, як сконала Січ»

56. Рядки

*На межі двох епох, староруського золота повен,
Зазгучав сонценосно твій сонячно-ярий оркестр
адресовані*

Павлові Тичині

57.

«Contra spem spero» - Леся Українка

«Маруся Чурай» - Ліна Костенко

«Людина» - Ольга Кобилянська

«Інститутка» - Марко Вовчок

58.

«Україна в огні» - Христя Хуторна, фон Крауз

«Чорна рада» - Сомко, Шрам

«Тигролови» - Григорій Многогрішний, Медвин

«Жовтий князь» - Андрійко Катранник, Отроходін

59.

Комедія - «Хазяїн»

Послання - «І мертвим, і живим...»

Роман - «Тигролови»

Повість - «Інститутка»

60.

Остап Вишня - Павло Губенко

Марко Вовчок - Марія Вілінська

Леся Українка - Лариса Косач

Іван Багряний - Іван Лозов'ягін

**Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури
зовнішнього незалежного оцінювання 2010 року. Основна сесія № 2**

**Умова завдання та правильна відповідь
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.**

(1) Стояла тиха травнева ніч у буянні зела й кипінні садів. (2) Шаленіли в лузі солов'ї, кумкали жаби, кричали горлиці. (3) І носила в ту *не/ймовірну* весняну молоду ніч із срібної криниці срібним цеберцем срібну воду зозуля і (...) її по землі. (4) Вилила добрий ківш і на Андрія. (5) *Від/того* прокинувся, та побрів під розчахнуту липу. (6) На душі було срібно й високо. (7) Дослухався тихої й радісної музики небес, удивлявся в ту *не/звідану* глибіню. (8) *Від/нині* знав, що там живе вічна й свята таїна.

1. Замість пропуску в третьому реченні має бути слово

розхлюпувала

2. Синонімом до слова «добрий» у четвертому реченні є

повний

3. Окремо в тексті пишеться сполука слів

від/того

4. Прикметником є вжите в тексті слово

свята

5. Безособовим є речення

шосте

6. Складнопірядним є речення

восьме

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

п'ятому

8. Прочитайте фрагмент тексту.

Було всього – і звад, і згод,
І перша слава (1)Ж/жовтих (2)В/вод,
І (3)К/курсуня звитяжний клич,
І (4)Б/берестечка чорна ніч,
І сонце Золотих (5)В/воріт –
Всього було за плином літ.
Малу літеру треба писати після цифри

9. Літеру **и** треба писати на місці обох пропусків у рядку

Пр..дніпровська залізниця, пр..вабливі ціни

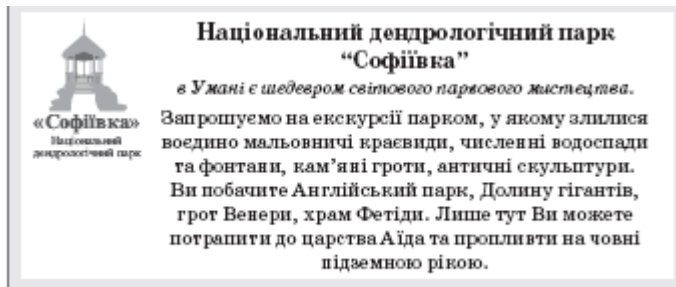
10. До одного роду належать обидва іменники рядка

Сімферополь, Сибір

11. Подовження приголосного відбувається у формі орудного відмінка іменника

подорож

12. Правил написання слів іншомовного походження дотримано в рекламному оголошенні

13. Граматичну помилку допущено в рядку

щонайсучасне трактування

14. Не можна замінити дієприслівниковий зворот підрядним обставинним у реченні

Євген Черниш сидів на траві оддалік, спершись підборіддям на руки.

15. Правильною є форма займенника в словосполученні

на тім березі ріки

16. Прочитайте речення.

*Коли переконуєт(1)ся, що все йде за його сценарієм, малює(2)кий жайвір починає
повіт(3)но, ніби на невидимій ниточ(4)ці, піднімається в т(5)мяну височину.*

М'який знак треба писати на місці всіх цифр, окрім

4

17. Форму наказового способу має дієслово в словосполученні

терміново подаймо звіт

18. Неправильно вжито прийменник у реченні

Школярі знову мають вимушені канікули із-за лютих морозів.

19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

щебетання, мільярд, хвилястий

20. Розділові знаки при передачі чужої мови правильно вжито в реченні

«Ще б ми стільки прочитали, як ти, – докинула Василина і пояснила подрузі: – Взимку цілі ночі просиджує над книжками».

21. Граматично правильна відповідь на запитання «Котра година?»

за п'ять одинадцята

22. Складнопідрядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «Спадала безмісячна ніч...» обрати

так що все птаство затихло.

23. Звук [г] треба вимовляти в обох словах рядка

об..рунтувати, во..зальний

24. З'ясуйте синтаксичну роль виділених слів (цифра позначає наступне слово).

Мова (1)Гоголя – це своєрідний український (2)«говір» за мелодикою, синтаксисом, словником, тому важко рівнопотужно перекласти (3)Гоголя українською: втрачається (4)неповторний аромат українськості.

1 неузгоджене означення

2 іменна частина присудка

3 прями́й додаток

4 узгоджене означення

25. Доберіть приклад до кожного випадку вживання розділового знака на місці крапок.

	Розділовий знак	Приклад
кома		Щасливиця ... я маю трохи неба і дві сосни в туманному вікні.
двокрапка		Я з тобою все життя поділю ... хліб і сіль і краплину щастя.
тире		Страшно впасти у кайдани, умирать в неволі, а ще гірше ... спати, спати і спати на волі.
знак оклику		О ні ... Являйся, зіронько, мені хоч в сні.

26. З'ясуйте вид поданих простих речень.

Вид речення	Приклад
означено-особове	Вечірнє сонце, дякую за день!
неозначено-особове	Задзвонили у Констанці рано в усі дзвони.
узагальнено-особове	Учи дітей не страшкою, а ласкою.
безособове	Із можливого в чудесне перекинуто мости.

27. Доберіть українські відповідники до іншомовних слів.

Іншомовне слово	Український відповідник
критерій	мірило
фіаско	провал
фактор	чинник
рецепт	припис

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Фрукти й овочі сьогодні містять (1)менше вітамінів і мінералів, (2)ніж містили (3)п'ятдесят (4)років тому.

1 прислівник

2 сполучник

3 числівник

4 іменник

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

«Мій іскрений друже»

(Життєва доля Івана Сошенка)

(1–5) У примарному сьйві білої ночі юнак змальовує грецьку статую. До нього підходить студент Академії мистецтв... Що було далі – відомо кожному зі шкільних хрестоматій, де за джерело інформації – повість Тараса Шевченка «Художник». Опоетизована, як це й буває з художніми творами, версія справжнього життєвого факту.

(6–15) А насправді до майбутнього благодійника Шевченка привели земляки, і він нахилився поцілувати руку, і Сошенко сказав, що жодна людина не повинна так принижуватися. У свій 21 рік Шевченко навіть не здогадувався, що в ньому гряде геній – він дивився на світ із прірви зацькованості. Вдумуючись у цей епізод, сповна осягаєш справедливість слів одного з Кобзаревих біографів Олександра Кониського: «Не можна вгадати, що б сталося з генієм нашого народу, коли б він не спізнався із Сошенком. Чи поталанила б йому доля яким іншим робом вибитися з темного льоху неволі та вийти в люди, чи може б, під густою корою Ширяєвських красок зав'яли б і засохли ті величезні дари духовні, якими природа наділила Тараса».

(16–19) Сошенко не лише організував викуп обдарованого юнака – він дав поштовх туго стиснутій пружині потенційних можливостей, що зробили Тараса Шевченка не простим художником і поетом, а силою, яка об'єднала український народ, не давши йому піти в небуття.

(20–27) З прірви приниженості не можна вихопитися без того, щоб не запаморочилася

голова. Після викупу з кріпацтва Тарас зовсім змінився. Він часто їздив на вечори, витрачав чимало грошей на гарне вбрання – на деякий час у нього вселився «світський біс». Немає Пророка без Предтечі, який готує йому путі насамперед до самого себе, своєї місії. Чи здолав би Шевченко спокусу стати модною цяцькою аристократичних салонів, коли б не мав поряд людини, котра йому казала: «Тарасе, схаменися! Чого ти діла не робиш? Чого тебе нечистая носить по тих гостях?»

(28–35) Як же склалася доля того, до кого поет звертався в листах «Мій іскрений друже»? Народився Сошенко в Богуславі, навчався в дяка, потім у майстра-самоука. Платити за уроки не було чим, тому Іван відробляв їх як міг. За розпис монастирського іконостаса дістав стільки грошей, що навіть трохи землі вдалося прикупити... Але в холерну зиму 1832 року без копійки в кишені (зібрані гроші віддав за викуп паспорта) Сошенко з обозами подався до Петербурга. Йому пощастило на добру душу: ровесник, панич із вигляду, насправді ж кріпак-кравець, не дав пропасти з голоду, допоміг улаштуватися в місті.

(36–42) Петербурзький період життя був найщасливішим. Бо коли через загострення сухот мусив повернутися до Батьківщини, доля ніби заповзялася покарати вдатного колись богомаза за прагнення до високого мистецтва. Яюсь, діставши замовлення на ікону, довго працював над нею, передаючи тонку гру світла, а єпископ віддав те переробити місцевому невігласові. Тяжко переживши образу, художник пообіцяв собі бідувати, але не догоджати смакам церковників, які й чути не хотіли про рафаелівських мадонн.

(43–49) 1846 року Іван Максимович став учителем малювання Немирівської гімназії. Однак патологічно жорстокий і цинічний директор заходився цькувати вчителя. Дістанеться, бува, Сошенко після уроків рідної домівки, аж тут посильний кличе його до начальства. І – тупцяй осінньою сльотою, бухикаючи від задавненої хвороби, щоб почути: – Ви, Іване Максимовичу, художник, у Петербургах навчалися, то вмієте добре стругати олівці. Приготуйте мені два... га-га!

(50–56) Сошенків колега, базграючи ікони, стільки грошей наскладав, що власну майстерню відкрив. А Іванові не давала «халтурити» та сама сила, що колись погнала його до столиці: даний Богом талант. Хоч уже й розумів, що через злидні не реалізує себе: «Одна надія – на труд, а де взяти роботи? Думка, що буде попереду, жахає мене, і руки опускаються... Коли б ви знали, яка втіха для серця і яке привілля, утікши від світу, жити для мистецтва». Але таке було для нього недосяжним.

(57–59) 1861 року по «естафеті добра» до Петербурга було відправлено найталановитішого Сошенкового учня – Володимира Орловського, який згодом став професором Академії мистецтв. Вступити туди йому допоміг Шевченко.

(60–68) Картин Сошенко створив небагато, не всі вони дійшли до нас. Та ті, що експонуються, наводять на думку, що художник мав цілком самотній талант, шукав свого шляху в мистецтві. Він знав, що міг би залишити по собі яскравіший слід, і тяжко карався, що «життя загублене». Останніми роками ходив київськими вулицями, підготовуючи бездомних тварин... Згадаймо, що картина, за яку Шевченко дістав срібну медаль, називалася «Хлопчик-жебрак, що дає собаці хліб».

Сошенко ставав грізним, коли при ньому візник жорстоко поводився з конем, нещадно соромив кожного, хто «жив не за совістю». В усьому іншому був лагідний і безмежно добрий.

(69–71) Життя минуло в трудах і злиднях. Останні канікули вирішив подарувати собі – помандрувати рідними місцями, подивитися на біле каміння берегів Росії. Не доїхав – 30 серпня 1876 року помер у Корсуні.

(72–76) Сяйво білої ночі вихопило з безвісті цю тиху постать. Благородна душа, приречена на поразку немилосердністю життя? Ні, вічний переможець! Доказ тому – наша історія, неможлива без Кобзаря, доказ тому – сам факт, що світ, попри всі його страждання, відступи й помилки, веде свій поступ, прагнучи добра й справедливості.

За Н. Околітенко, журнал «Жінка»

29. Зустріч Сошенка з Шевченком у Літньому саду Петербурга є, на думку автора тексту,

художнім домислом Шевченка

30. Цитата, винесена в заголовок тексту, належить

Тарасові Шевченку

31. Синонімом до фразеологізму «вийти в люди» (рядок 13) є

вибитися в люди

32. Директор гімназії, говорячи про Сошенка «ви... у Петербургах навчалися» (рядок 47), прагнув висловити йому

зневагу

33. За стильовими ознаками текст є

публіцистичним

34. Внутрішній аристократизм Сошенка ілюструють усі речення, окрім

«Йому пощастило на добру душу: ровесник, панич із вигляду, насправді ж кріпак-кравець, не дав пропасти з голоду, допоміг улаштуватися в місті» (рядки 33–35).

35. Засобом міжфразового зв'язку першого та другого речень тексту є

займенник

36. Слово, виділене в реченні «Іванові не давала *«халтурити»* та сама сила, що колись погнала його до столиці: даний Богом талант» (рядки 51–52), означає

несумлінно працювати

37. Заклик

*Годі тобі, пане-брате,
Гринджоли малювати,
Бери шаблю гостру, довгу .
Та йди воювати!*

містить

історична пісня

38. У рядках

*Всякому місту – звичай і права,
Всяка тримає свій ум голова;
Всякому серцю – любов і тепло,
Всякеє горло свій смак віднайшло*

вжито

анафору

39. *«Золото – не дівка!.. Красива, розумна, моторна і до всякого діла дотепна, – яке у неї добре серце, як вона поважає матір свою; шанує всіх старших себе; яка трудяща, яка рукодільниця»*, – так схарактеризовано героїню твору

«Наталка Полтавка»

40. *«Запорожжя споконвіку було серцем українським, на Запорожжі воля ніколи не вмирала, давні звичаї ніколи не забувались»*, – пише автор твору

«Чорна рада»

41. Закликом до українців
*Обніміться ж, брати мої.
Молю вас, благаю!*
закінчується твір

«І мертвим, і живим...»

42. Провідним мотивом твору *«І все-таки до тебе думка лине...»* є

любов до рідного краю

43. Переконання в тому, що
*Сила родиться й завзяття
Не ридать, а добувати,
Хоч синам, як не собі,
Кращу долю в боротьбі
висловлене у творі*

Івана Франка

44. *«Будущина в руках нового покоління, і чим більше вийде з школи людей з чесним і правдивим поглядом на свої обов'язки перед громадою, тим скоріше виросте серед людей найбільша сума справедливості!»*, – заявляє персонаж комедії *«Хазяїн»*

Калинович

45. Українській письменниці та громадському діячеві Наталі Кобринській присвячено твір

Ольги Кобилянської

46. Головним героєм твору *«Камінний хрест»* є

Іван Дідух

47. У рядках

*Він народився під такою зіркою,
що щось в душі двоїлося йому.
Від того кидався берега до того.
Любив достаток і любив пісні*
схарактеризовано героя твору

Ліни Костенко

48. Рядки

*Мене водило в безвісті життя,
Та я вертався на свої пороги*
належать

Дмитрові Павличку

49. Літературне угруповання ВАПЛІТЕ очолював

Микола Хвильовий

50. На тлі Громадянської війни 1917 – 1921 років розгортаються події твору

«**Вершники**»

51. Лаврін Запорожець є персонажем твору

«**Україна в огні**»

52. Риторичне запитання «Ви знаєте, як липа шелестить?» поставив

Павло Тичина

53. Письменник Павло Губенко відомий читачеві під псевдонімом

Остап Вишня

54. Автором «Балади про соняшник» є

Іван Драч

55. З-поміж перелічених творів сонетом є

«**Шевченко**»

56. Життєвий принцип «ліше вмерти біжучи, ніж жити гниючи» сповідує персонаж твору Івана Багряного

Григорій Многогрішний

57.

«Сто років, як сконала Січ» - Василь Стус

«Я (Романтика)» - Микола Хвильовий

«Вершники» - Юрій Яновський

«Любіть Україну» - Володимир Сосюра

58.

українізація 1920-х років – дядько Тарас

голодомор 1932–1933 років – Андрійко Катранник

розповідь про щире і вірне кохання – Марфа Яркова

вимушена еміграція українських селян – Іван Дідух

59.

комедія – Мокій Мазайло

повість – Палагна

роман – Григорій Многогрішний

поема – Дідона

60.

Отроходін – «Жовтий князь»

Григорій Бобренко – «Маруся Чурай»

доктор Тагабат - «Я (Романтика)»

Христя Хуторна - «Україна в огні»

**Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури
зовнішнього незалежного оцінювання 2010 року
Основна сесія № 3**

**Умова завдання та правильна відповідь
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.**

(1) У моїй батьківщині на/світанні колишуться польовими доріжками навантажені хлібом вози. (2) Удосвіта часом кукурікають півні, вечорами линуть до/гори сині димочки. (3) У моїй батьківщині осінь по/тихеньку ступає в червоних чобітках завітчана в соняшники й китиці винограду. (4) Вечірні тумани заступають хороводи русалок, і зорі, на диво, сяють близько над землею, що/б можна було говорити до них. (5) У моїй батьківщині сонце ходить босоніж, підперезане бабиним літом, з червоною калиною в русявому волоссі.

1. У переносному значенні вжито в тексті виділене слово

осінь ступає

2. Фразеологізмом є вислів

бабине літо

3. Окремо в цьому тексті пишеться сполука слів

на/світанні

4. Прислівник виділено в словосполученні з тексту

часом кукурікають

5. Складним безсполучниковим є речення

друге

6. Вставне слово є в реченні

четвертому

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

третьому

8. Апостроф треба писати на місці обох пропусків у рядку

кишеньковий комп..ютер, розв..язати рівняння

9. Подвоєні букви треба писати на місці обох пропусків у рядку

пісен..а спадщина, зав..ишки з будинок

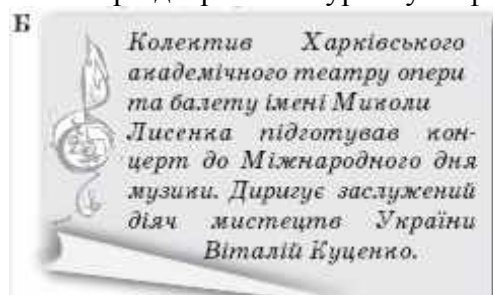
10. Граматичну помилку допущено в рядку

нові паспорта

11. Закінчення *-ий* має прикметник, утворений від слова

тривога

12. Правила вживання великої літери дотримані в уривку з афіші

13. Граматичну помилку допущено в рядку

більш цікавіший сюжет

14. Граматичну помилку допущено в реченні

У п'єсах Шекспіра «Гамлеті» та «Королі Лірі» порушено вічні проблеми буття.

15. Правильну відмінкову форму числівника *шістсотдев'яносто вісім* наведено в рядку

М. в. (на) шестистах дев'яноста вісьмох

16. Прочитайте уривок.

Сонце мало(1)помалу хилилося до заходу. Воно поволі червонило край(2)небо й робило його ясно(3)червоним. Ген(4)ген до обрію насторожено шумів незорий ліс, оточений біляво(5)сивою мрякою.
Дефіс треба ставити на місці всіх цифр, окрім

2

17. Правильно утворено форму третьої особи множини від інфінітива

сипати – сиплють

18. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *«Ще виблискують кришталеві роси...»* обрати

але сонце вже осяяло виднокрай.

19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

їстоньки, плямистий, щуплявенький

20. Розділові знаки при передачі чужої мови правильно вжито в реченні

Мати через пліт запитала сина, куди він зібрався.

21. Частка *не* пишеться разом у варіанті

не/забуття подорож

22. Звертання є в реченні

Запалай, мій вогнику крилатий, полум'ям привітним і незлим.

23. Підкреслена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка

межувати, жалюгідний, крутіж

24. З'ясуйте, який вид підрядного речення відповідає кожному фрагментові складного речення.

Фрагмент речення

...минуло п'ять хвилин, як...

... тішать око півонії, що їх...

...цікаво слухати про те, як...

... її пісня лилася, як ...

Вид підрядного речення

часу

означальне

з'ясувальне

порівняльне

25. Доберіть приклад до кожного випадку вживання коми.

Випадок уживання коми

між однорідними членами речення
при відокремленому члені речення

між частинами безсполучникового речення
між частинами складносурядного речення

Приклад

Не страшна тобі ані посуха, ані дощ.
Жайворонок висить на невидимій
нитці, співаючи весну.

Лягло сонце за горою, зірки засіяли.
Сичі в гаю перекликались, та ясен раз у раз
скрипів.

26. З'ясуйте вид поданих простих речень.

Вид речення

означено-особове

неозначено-особове

узагальнено-особове

безособове

Приклад

Усоте прославляю буйноту життя.

Радять мені жити без ілюзій.

Журбою біді не пособиш.

Пахне гіркотою осені.

27. Доберіть антоніми до поданих слів.

Слово

альтруїстичний

огидний

шкідливий

недалекий

Антонім

корисливий

принадний

корисний

тямущий

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Тільки діждав Чіпка тепла, (1)зараз накупив дерева, (2)найняв майстрів і заложив над (3)самим шляхом цілий (4)невеличкий будинок.

- 1 прислівник
- 2 дієслово
- 3 займенник
- 4 прикметник

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Сергій Параджанов

(1–3) Геній – поняття, що давно стало книжним. Кажемо так про людей, які зоріють у недосяжному часі та просторі. Довідуємося про них із легенд і підручників. Серед нас вони давно не живуть.

(4–15) Тим, хто знав режисера фільму «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, фантастично пощастило. Вони бачили живого генія. Це зрозуміло було з того, як усе від його слова сповнювалося краси та значення. Це зрозуміло було тієї бентежної енергії, що неослабно променіла з нього. Це зрозуміло було настільки, що в жартівливих розмовах слово «геній» стало синонімом його імені та й сам він залюбки вдавався до цього титулу. Треба було знати Параджанова, щоб за цим не шукати марнославства чи несмаку. Він жив іншими стимулами, у його світі тон задавали дитяча великодушність та оповитий артистизмом гумор. Смак до жарту, «жертвою» якого ставав він сам, передавався його друзям. «У ці дні ми будемо насолоджуватися присутністю найгеніальнішого режисера всіх часів – Параджанова. Це я його жартома так називаю», – писав приятель. Авжеж, усі ми так жартували. Але добре знали, що в тих жартах – правда.

(16–20) Книжок у його хаті майже не було, а як щось з'являлося – на другий день комусь дарував. Здавалося, нічого не читав, а насправді все знав і давав непомильну, на рівні «абсолютного слуху» оцінку всім помітним явищам літератури та мистецтва. Часом допомагала інтуїція генія: досить було кинути оком, проглянути кілька сторінок – і суть схоплено.

(21–26) Він сприймав світ через красу. І мав дивовижну здатність надавати всьому краси: інтер'єрові, букетові квітів, святковому столу. Здавалося, не було чогось такого, чого він не міг зробити. І все – красиве. Де був Параджанов – там чинилося мистецьке дійство: море насолоди для друзів і гостей. Якби можна було прихованою камерою зняти його життя – це був би найфантастичніший витвір Параджанова.

(27–30) Так виходило, що він завжди дбав про інших, не залишаючи місця для віддяки. Був щедрим до самознищення – усім роздавав ідеї, задуми, мистецькі дрібнички. Дарувати – було його щастям. Не меншим, ніж творити. Може, це його й тримало в житті, коли не давали творити. Він усіх залишив заборгованими й винними.

(31–38) У боргу та провині перед ним залишилася й уся Україна. Вона, позбавлена самої себе, віддана на поталу тим, хто, виступаючи від її імені, нищив її, – не змогла його захистити. А він приріс до неї серцем і не втрачав надії повернутися, дістати дозвіл працювати на Київській кіностудії... І, може, трохи звеселило останні його місяці оте бодай часткове (але яке вагоме!) повернення в українське кіно – створення сценарію фільму Леоніда Осики «Етюд про Врубеля» та співавторство у фільмі світового визнання «Лебедине озеро. Зона», який за його сценарієм поставив Юрій Ілленко, друг і добрий творчий суперник з часів «Тіней забутих предків».

(39–43) Та скільки ще він хотів зробити для України! Фільм «Київські фрески» мав стати феєричною картиною життя сучасного міста, за яким стоїть тисячолітня історія. Не став: зйомки заборонили. «Інтермецо» за шедевром його улюбленого Михайла Коцюбинського мало стати натхненною поемою про невмирущий дух українського народу. Але такий фільм не повинен був з'явитися.

(44–48) Любов до української культури й народного мистецтва, тонке їх розуміння, солідарний відгук на них породжували оригінальні задуми фільмів, які б мовою кіно інтерпретували світ нашої духовної спадщини, змагалися з його художнім генієм. Пам'ятаю поїздку до Марії Приймаченко – про неї Сергій також хотів робити фільм. Та не ті були часи...

(49–58) Та, може, найбільше, що ми втратили, – нездійснений задум фільму «Марія». До Шевченка Параджанов звертався незмінно, хотів поставити біографічну картину «Дорога в безсмертя». А пізніше – неймовірна ідея: зробити кіно-версію Шевченкової «Марії». Таки неймовірна, бо як можна перекласти мовою кінокадрів річ, у якій майже немає зовнішнього руху, стосунків персонажів, а вся сила якої – у пристрасному внутрішньому монолозі, в етичній дії слова? Але саме це й було близьке Параджанову, і для нього не було нічого неможливого. Він уже мав у голові не лише сценарій, а й зоровий ряд, точне бачення майбутнього фільму. Це мав бути твір високої мистецької умовності, з імітацією українського вертепу, різдвяної містерії...

(59–66) Великий Довженко мучився нездарністю київського проспекту Перемоги, складав проекти його реконструкції та мріяв повернути Києву його неспотворену красу. Через кільканадцять років на тому ж проспекті житиме Сергій Параджанов і мучитиметься тим самим. Олександр Довженко посадив на Київській кіностудії сад, яким вона пишається. Що реального залишилося б від Довженка на цій студії, крім саду та меморіальних знаків, якби не прийшли люди, здатні причаститися його духом, які прагнули творити мистецтво його міри? Вони почали відроджувати кіно, і не їхня вина, що їх зупинили на півдорозі.

(67–72) Як тут не нагадати, що «Тіні забутих предків» – це було не просто свято українського мистецтва. Це було свято української душі, підтвердження того, що Україна може стати естетичною й духовною величиною у світі. Отже – величиною повною. І знаменно, що саме на прем'єрі фільму в кінотеатрі «Україна» вчинено публічний протест проти політичних арештів, перший у нашій повоєнній історії акт масової непокори.

(73–75) ... Сьогодні в українському кіномистецтві все доводиться починати заново. Але є досвід і є уроки. І провідною зорею тепер світитиме поряд з образом Довженка образ Параджанова.

За І. Дзюбою

29. Синонім до фразеологізму, виділеного в реченні *«Досить було кинути оком, проглянути кілька сторінок – і суть схоплено»* (рядки 19–20) –

кинути погляд

30. Слово, виділене у вислові з тексту *«прийшли люди, здатні причаститися його духом»* (рядки 64–65), означає

долучитися до справи

31. У тексті немає мікротеми

посмертне вшанування творчості митця

32. Твердження «Тим, хто знав ... Сергія Параджанова, фантастично пощастило. Вони бачили живого генія» (рядки 4–5) ілюструють усі наведені речення, окрім

Вона, позбавлена самої себе, віддана на поталу тим, хто, виступаючи від її імені, нищив її, – не змогла його захистити (рядки 31–33).

33. Як відзначено в тексті, нереалізованим задумом режисера став фільм

«Київські фрески»

34. Зазначаючи, що фільм «Інтермецо» «не повинен був з'явитися» (рядок 43), автор підкреслює

невідповідність задуму тогочасній ідеології

35. Засобом міжфразового зв'язку 1-го та 2-го речень тексту є

прислівник

36. Стель тексту –

публіцистичний

37. Словами «*Чи не той то хміль*» починається

історична пісня

38. Вислів «*Випускає він десять соколів на стадо лебедів*» («Слово про похід Ігорів») означає

гру на гусях

39. Автором твору «Всякому місту – звичай і права» є

Григорій Сковорода

40. Першим твором нової української літератури є

«Енеїда»

41. «*Матінко моя ріднесенька! Утінко моя, перепілочко, голубонько!... Не розлучайте мене з моїм Василечком*», – просить героїня твору

Григорія Квітки-Основ'яненка

42. Рядками «*У всякого своя доля, і свій шлях широкий*» починається твір

Тараса Шевченка

43. В Україні під заголовком «Пропаша сила» опубліковано твір

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

44. Афера Терентія Пузиря («Хазяїн») полягала в тому, щоб

переховати овець поміщика-банкрота

45. Рядки

Являйся, зіронько, мені!

Хоч в сні!

є в творі

Івана Франка

46. *«Ні, любий, я тобі не дорікаю, а тільки – сумно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись»*, – так звертається до свого коханого героїня твору

Лесі Українки

47. Імпресіонізм є основним стильовим струменем у творчості

Михайла Коцюбинського

48. Любов до природи є провідним мотивом твору

«Мисливські усмішки»

49. До інтимної лірики належить вірш

«Ви знаєте, як липа шелестить...»

50. Героїню п'єси М.Куліша «Мина Мазайло» Мотрону Розторгуєву (тьотю Мотю) терміново викликали з Курська, тому що

Мокій «збожеволів від укрмови»

51. Тематично близьким до вірша «Пісня про рушник» є твір

«Два кольори»

52. В основу твору Ліни Костенко «Маруся Чурай» покладено події

Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького

53. Схожа проблема – *«нерівня душ – це гірше, ніж майна»* – наявна в творах рядка

«Лісова пісня» і «Маруся Чурай»

54. Трагедію голодомору українського народу зображено в творі

«Жовтий князь»

55. Рядки «*І собором дзвінким Україна написалась на стінах тюрми*» є в творі

«На колимськiм морозі калина»

56. Максима Рильського названо «*Краси веселим кондотьєром*» у творі

«Сучасники»

57.

«Балада про соняшник» - Іван Драч

«Маруся» - Григорій Квітка-Основ'яненко

«Гімн» - Іван Франко

«Два кольори» - Дмитро Павличко

58.

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?» - Максим Гудзь, пани Польські, баба Оришка

«Лісова пісня» - Мавка, Лукаш, Килина

«Наталка Полтавка» - Микола, Макогоненко, Терпилиха

«Тіні забутих предків» - Чугайстир, Палагна, Юра

59.

Сонет – «Шевченко»

Комедія - «Хазяїн»

Роман – «Чорна рада»

Повість - «Маруся»

60.

«Любові всевишній» - «Три зозулі з поклоном»

«Високоповажній Наталі Кобринській» - «Людина»

«Цвітові яблуні» - «Я (Романтика)»

«Искреннему моему Якову де Бальмену» - «Кавказ»